

ONZE

49e jaargang no. 4, april 1988

VOGELS

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

De

ssel

ONZE

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
bank AMRO rek.nr.: 46.89.59.262.
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 50 07.
Geopend 08.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur.
's Zaterdags gesloten

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), W. Beckman,
A. Dommerholt, J. Forsten, J.J. Krol, E.J. Lensink,
W.C. Oonk, Joh. M. van Pelt, A.F. Smit, Jos van de Walle
en E.M. Wessels.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalftsen, telefoon (05293) 12 57.
Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouwseweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: J.W.B. Robbe, A-Kade 19,
9581 AH Musselkanaal, telefoon (05994) 1 63 41.
District Friesland: H. Suichies, Ruusbroeckstraat 28,
8913 HN Leeuwarden, telefoon (058) 15 16 92.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7826 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 1 30 06.
District Gelderland: P. Vierhuis, Veldkersmeen 22,
3844 RB Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 7 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: T.J. Udo, Slotstr. 5, 4421 EL Kapelle,
telefoon (01102) 15 22.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Lijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 1 31 17.
District Oost Noord-Brabant: A.H. Meesterburrie,
Kasteel Traverse 198, 5701 NR Helmond,
telefoon (04920) 2 56 09.
District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 73 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:
H.K. v.d. Wal, Mozartstraat 4, 8916 HC Leeuwarden,
telefoon (058) 13 46 55.
Tropen, parkieten etc.:
P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest,
telefoon (02155) 1 53 01.
Zangkanaries:
W.J. Vermeij, Leppa 36, 9204 JE Drachten,
telefoon (05120) 1 72 42.

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 600,-, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 45,- bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wil ontvangen wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend. Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIAALCLUBS

Het lidmaatschap van de speciaalclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wendt men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

J. Broere, Jongbloedln. 31,
3769 BP Soesterberg, telefoon (03463) 19 76.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Gras- en Grote parkieten

B. Kerseboom, Piet Heinlaan 9,
3951 CP Maarn, (03432) 20 83.
Entree f 5,-.

Insecten- en vruchtenetende vogels

W.J. Velt, Vierspan 12,
3161 SL Rhooon telefoon 01890-16658.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Japanse meeuwen

L. van Santen-Bergmaier, Mandenmakerslaan 31,
3454 DB De Meern, telefoon (03406) 6 37 11.
Contributie f 17,50 per jaar, entree f 5,-.

Vorm- en Postuurkanaries

G.J.S. Nijhuis, Wilderinkstr. 31,
7555 DS Hengelo, telefoon 074-91 17 03.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Zebravinken

D.J. Elzinga, Hunzedal 73,
9531 GD Borger, telefoon (05998) 3 50 65.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 33,50 per kalenderjaar. Overmaking bij vooruitbetaling op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonnemer OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot en met december.

VOGELS

ISSN 0030-3224

BLAD VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 50.000)

REDACTIE

J.E. van Berkel
Jhr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeeltes daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties – ook die van leden en abonnees – met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere richtlijnen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de IBvV. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

Vragen over?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

HARZERS aan: M.A. Paans, Mc. Mackaystr. 5, 142 TE Waalwijk.

ISABELZILVERBEK aan: J.A. Barsch, H. Dunantlaan 173, 312 AZ Apeldoorn.

FORM- EN POSTUURKANARIES aan: J. Kuiper, V. Marisstr. 2, 2282 SP Rijswijk.

EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN

GRASPARKIETEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 847 SG Teteringen.

WALRAVEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN

BASTAARDEN aan: C. van Elven, Van N. van Eemnesln. 7, 384 EA Wilhelminaoord.

WALRAVEN EN HUN BASTAARDEN aan: A. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.

WALRAVEN- EN INSECTENETERS aan: G.M. Essenberg, Van Beethovenln. 213, 3144 AE Maassluis.

GRASPARKIETEN aan: S. Harkema, Prov.weg 29a, 677 PA Heiligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourporti, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer 1280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 24 mei 1988.

IN DIT NUMMER

	PAG.
Een prins(ess)elijk paar	148
Wildzangregisters	150
Over gele kanaries gesproken	151
De kweek met de Geelgors	152
Vererving van de Isabelzilverbek	154
De Harzer-zangkanarie	156
Aankoopvogels/Nestmateriaal	157
Van ei tot zelfstandige vogel (deel 7)	158
De Goudbuik in Natuur, Kooi en Volière (deel 1)	160
Darwinvinken	162
De hooded-parkiet	164
De Roul-roul 'Kwartel'	164
Coccothraustes – appelvinken	167
Kweekervaringen met de Indische Nonpareil	171
Onkruidzaden voor vogels	172
Zilverisabelpastel	173
Volière van de maand	174
Convergentie	175
Een staa'tje grasparkieten	176
De Bruine druppelastrilde	176
Japane nachtegalen als pleegouders	179
Belevnissen met de Elegant parkiet	181
Cymbidium	185
Witte waterlelie	189
Voorontwerp Flora- en Faunawet	190
Bondsmededelingen	191

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	PAG.
Witte molen, Ridderkerkse vogelhandel,	
Rien Zagers, S.T.T.	178
Insekt Expresse, Esve	180
Vraag & Aanbod	182
M. Borgstein, Wolro, Animal,	
Holland Diervoeders B.V.	183
Vodimex, Rotol Holland B.V., Kees van der Borst,	
Fauna metaalwaren b.v.	184
CéDé	185
Wovo, Rein van der Veen, Vogelhuis Kloeg,	
G.J. van Gelder b.v., Gehu	187
CéDé, van Keulen	188
H. Dijkstra, Konacorn, Blankestijn's Pet Farm b.v.	189
K.B.O.F., Fauna metaalwaren b.v.	190
N.B.v.V.-Service	191
N.B.v.V.-Boekenservice	192

Foto voorplaat: Prinses van Walesparkiet

Foto: C. Scholtz/Veenstra

Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.

Postbus 59, 3100 AB Schiedam – Telefoon (010) 462 29 22

EEN PRINS(ESS)ELIJK PAAR.

Tekst: F. Martena Foto's: C. Scholtz

Sinds enkele jaren zijn wij in het bezit van grote parkieten, waaronder ook de Princes of Wales, (*Politelis alexandrae*). De Prinses is afkomstig uit het droge midden van Australië en leeft in de z.g.n. Spinifix gebieden, deze gebieden zijn begroeid met droog en taai gras. Vaak in de buurt van een Creek voor de toch wel noodzakelijke watervoorziening.

het zijn prachtige vogels om te zien met hun mooie zachte pastelkleuren en hun mooie lange staart. Zijn zeer verdraagzaam tegenover andere vogels. Ze veroveren graag op de grond en ze zijn nogal speels van aard, vooral de jonge vogels. Er wordt vaak gezegd dat ze een ergal storende lokroep hebben maar wij ervaren dit niet als storend.

Van kweken met mijn stel Prinsessen kwam niets terecht, de man deed wel goed zijn best om zijn prinses het hof te maken maar zij had geen enkele belangstelling voor hem en wilde niets van hem weten.

Dit natuurlijk tot groot verdriet van de man en natuurlijk ook van ons. Een slogan van de N.B.v.V. is nu wel ("VOGELS HOUDEN FANTASTICH") maar luidt voor mij ("VOGELS HOUDEN EN KWEKEN IS FANTASTISCH".)

Afgelopen herfst kwam ik in de gelegenheid om een kweekstel Prinsessen te kopen van 12 jaar oud; maar wat is oud voor parkieten? Van de vorige eigenaar kreeg ik tevens hun broedblok mee zodat ze wel een nieuwe woning kregen maar geen nieuwe nestgelegenheid. Het was in het laatst van december dat ik de vogels ophaalde en ze plaatste in een vlucht op het zuid-oosten van 3 meter lang, 2 meter hoog en 90 cm breed. Tevens kregen ze de beschikking over een vorstvrij nachtvverblijf waarin later ook het nestblok werd opgehangen. Het paar voelde zich al meteen thuis in hun nieuwe omgeving en begonnen elkaar na een week te voeren en nam ik ook reeds paringen

Wildzangregisters

waar. Het nestblok had ik nog niet geplaatst omdat dit nog moest worden schoongemaakt. Dus snel het blok schoongemaakt en opgehangen. Het blok hing er nog geen uur of ze waren er al in verdwenen. Alles ging nu bij hen zeer snel en op 11 januari was er reeds het 1e ei. Het 1e legsel bestond uit 5 eieren. Hieruit kwamen 4 jongen de eerste op 1 februari.

De jongen werden voorbeeldig grootgebracht, eerst door de pop alleen waarbij de man haar het voedsel tot in de nestopening bracht en na 2 weken mocht ook hij het blok in om te helpen bij het grootbrengen.

Ze werden geringd na 12 dagen, met ringmaat 6mm.

De jongen verlieten na ongeveer 4 weken het nest en werden door de man nog bijgevoerd. Dit ook omdat de pop maar niet tevoorschijn kwam. Ik dacht dat er iets niet in orde was met de pop en ben in het blok gaan kijken, maar wat was het geval? ze had reeds weer 4 eieren.

Het werden er uiteindelijk 6 welke allen uitkwamen. Op dat moment heb ik de eerste jongen bij de ouders weggehaald en in een andere volière geplaatst.

Van het tweede nest werden er 5 geringd (de 6e werd niet teruggevonden.) Ook deze jongen verlieten na ongeveer 4 weken het nest.

Hierna wilde ik het blok wegnemen en schoonmaken, maar wie schetst mijn verbazing? de pop zat reeds weer op 5 eieren.

Ik wilde de eieren niet weggoien en liet ze maar begaan.

Van deze 5 eieren kwamen er 4 uit en werden wederom goed grootgebracht. Ik heb ze na 3 weken uit het nest gehaald, het nest schoongemaakt en dichtgespijkerd, dit om niet nog eens voor een verrassing te komen staan.

Er waren dit seizoen dus 16 eieren gelegd en kwamen er 13 jongen op stok. (13 is dus toch geen ongeluksgetal).

Ik heb boven dit artikelje gezet; "EEN PRINS(ess)ELUK PAAR".

En ik geloof dat dit na zo'n kweekseizoen beslist niet misplaatst is voor deze prinsessen.

Op het moment dat ik dit schrijf, eind oktober 1987, zijn de eerste jongen prakties

op kleur en hebben ze al een mooie lange staart.

U kunt zich indenken dat ik zeer tevreden ben met dit stel "OUDJES". Hieruit blijkt tevens dat op latere leeftijd niet alleen 2 maar ook wel eens 3 nestjes worden grootgebracht. Of is dit misschien een uniek gebeuren?

Als voeding gebruik ik voor deze parkieten:

Zaad voor grote parkieten.

Een goed merk eivoer (vooral tijdens de kweek voor de jongen).

Verder lusten ze graag wat fruit en groenvoer, o.a. sinaasappelen, appels, bramen enz.

Als er jongen zijn geef ik ook wat ekstra pitten.

Noot redactie:

Zoals u ongetwijfeld bekend is, zijn er inmiddels ook bij deze parkietensoort een aantal mutaties ontstaan, te weten blauw, lutino en albino. Zie de foto's.

Al deze kleurslagen vererven autosomaal recessief, ook de lutinofactor.

Deze laatste factor vererft in de meeste gevallen geslachtsgebonden, echter **niet** bij de Prinses van Wales.

- 1) Wildvorm maal mutant of andersom geeft 100% wildvorm split (/) voor mutant.
- 2) Wildvorm/mutant maal wildvorm of andersom geeft 50% wildvorm/mutant en 50% wildvorm.
- 3) Wildvorm/mutant maal mutant of andersom geeft 50% wildvorm/mutant en 50% mutant.
- 4) Wildvorm/mutant maal wildvorm/mutant geeft 50% wildvorm/mutant, 25% wildvorm en 25% mutant.
- 5) Mutant maal mutant geeft 100% mutant.

Voor 'mutant' kunt u blauw, lutino of albino invullen.

Zij die met wildzangvogels kweken en straks met de eigen kweek en geringde vogels willen deelnemen aan tentoonstellingen of de eigen kweekvogels legaal willen overdragen aan derden, dienen in het bezit te zijn van een Vogelvergunning K.

Om in aanmerking te komen voor een dergelijke vogelvergunning, dient de wildzangkweker in het bezit te zijn van een REGISTER. Zulk een register kan ten allen tijde worden aangevraagd op het bondsbureau. Wel dient hierbij te worden opgemerkt dat zij die ná 1 mei a.s. pas in het bezit komen daarvan, voor dit jaar 1988 niet in aanmerking komen voor een vogelvergunning.

Ten aanzien van het register dient te worden opgemerkt dat zulks een doorloopsysteem is, met andere woorden elke regel in dat register dient achtereenvolgens te worden benut. Er mogen derhalve geen regels worden opgehouden. Het gehele bestand aan wildzangvogels dient exact in dat register te worden aangekend. Zodra er jonge vogels geringd zijn, dienen ook deze direct in het register te worden vermeld. Zo ook dient exact te worden bijgehouden welke vogels er ontvangen zijn van derden of aan derden worden overgedragen. Kortom, een en ander moet met grote nauwkeurigheid worden bijgehouden.

Het niet op de juiste wijze bijhouden van deze administratie levert problemen op waardoor de vogelvergunning K kan worden geweigerd. Men verplicht zich eveneens om controle toe te staan en het register aan de betreffende controleur te tonen.

Over gele kanaries gesproken . .

Na de districtstentoonstelling van Gelderland, georganiseerd door de Ermelose Vogelver. "De Kleurzanger", bekrloop me de onweerstaanbare drang eens enkele veronderstellingen aan het papier toe te vertrouwen, waarom, zal ik u trachten uit te leggen:

We kennen momenteel bij de kanaries in de geelserie (vetstof) in volgorde van het vraagprogramma van de NBVV: Citroengeel, Goudgeel, Strogeel, Goudgeelivoor en Geelivoor.

Citroengeel en Strogeel vormen naar veler en ook naar mijn mening de grootste zorgenkindjes van deze groep.

Om met citroengeel te beginnen, heeft u wel eens een goede Citroengele kanarie gezien of heeft u een idee hoe die er uit moet zien? Ik moet eerlijk bekennen dat in de ongeveer tien jaar dat ik nu geel kweek er nog nooit een juiste voorstelling van heb gekregen, zoals je dat bijvoorbeeld bij goudgeel wel hebt. Haal bij een tentoonstelling waar bijvoorbeeld 50 goudgele kanaries zitten de hoogstgeklasseerde eruit en je hebt een praktische voorstelling zoals een goede goudgele kanarie eruit moet zien.

Bij citroengelen heb je geen vergelijkingsmateriaal omdat ze er haast niet zijn, ik bedoel de juiste citroengelen.

Ik heb ook nog nooit een goede kleurenfoto van een citroengeel gezien. In "Onze Vogels" van de laatste tien jaar ben ik hem in ieder geval niet tegengekomen, wel een kleurenschets van "Pietpraat over Citroengeel" op blz. 167 van het april nummer van 1977.

De standaard verlangt van een goede citroengele een zuivere dubbele geefactor, de dubbele blauwfactor en de volle intensief factor. Ik denk dat van bovenstaande drie factoren de blauwfactor met de grootste "waas" is omgeven.

De intensief en dubbele geefactor zijn beter bekend en te begrijpen. Volgens de boeken doet de blauwfactor o.a. het volgende:

Bij gepigmenteerde kanaries zorgt hij er o.a. voor dat een deel van het aanwezige bruine phaëmelanine wordt omgezet in zwart phaëmelanine en het zwarte eumelanine ook zichtbaar wordt beïnvloed. Er zijn ook visies die verkondigen dat de

aanmaak van roodbruin phaëmelanine wordt verdrongen door de aanmaak van zwarte eumelanine staafjes en dat is toch wel iets anders dan hierboven bedoeld. Hoe dan ook, een feit is dat bijvoorbeeld bij een goede goudgroene kanarie die een goede blauwstructuur, een volle intensief en geefactor bezit, het bruin is verdwenen en hierdoor de helderheid gunstig wordt beïnvloed.

Maar hoe werkt de blauwfactor nu t.a.v. de niet gepigmenteerde kanaries, dus de vetstof vogels?

Al weer volgens de boeken: Microscopische waarnemingen hebben aangetoond dat zich in de baarden van de gehele bevedering een verandering heeft voorgedaan die van invloed is op de kleur van de baarden. De werking van de blauwfactor levert een optische blauwzweem op. Ik geloof het allemaal graag .... maar het is zo moeilijk te begrijpen - misschien wel als je het zelf eens door de microscoop kon waarnemen.

Zoals ik reeds stelde, citroengelen kom je haast niet tegen. Ik heb wel eens geluiden opgevangen van mensen, die beweren dat citroengelen en de blauwfactor niet bestaan en in de dagen van wijlen dhr. Flipsen (oud auteur en keurmeester) men goudgeelivoor aanzag voor citroengeel, immers, toen kende men de ivoorfactor nog niet.

Trouwens legt u eens een citroen naast een goudgeelivoorkanarie dan zult u merken dat de kleuren elkaar akelig dicht benaderen.

Mijn vraag is: Is het mogelijk om citroengelen te kweken?

Strogeel

Met de Strogeelen is het al niet minder gesteld dan bij de citroengelen. Heeft u wel eens een goede strogele op de t.t. gezien?

De standaard schrijft o.m. "Het kenmerk van een goede strogele is de zachte lichtgele kleur (enkelvoudige geefactor) zo goed mogelijk in de gehele bevedering aanwezig. Bij een lichte schimmelfactor komt de mooie zachtgele kleur het best tot zijn recht".

En daar zit nu net de bottle-nek. Het grootste gedeelte van de aangeboden vogels vertoont een te hoge graad van

geelbezit meestal niet evenredig over de gehele bevedering verdeeld, of vertonen lichte kleurloze vederpartijen door een te groot schimmelbezit. Het is beslist eenvoudiger om schimmel-vogels te kweken met een dubbele geefactor. Toch zag ik op de districts-t.t. te Ermelo een prachtige strogele kanarie met 90 punten (kl.pnt. 46) en een prachtige geelivoor met 91 punten (kl.pnt. 47). De moeilijkheid is om dit zo vast te houden daar de enkele geefactor tamelijk onstabiel werkt. Maar er liggen mogelijkheden!

Goudgeel

Het is misschien verbeelding, maar mij is opgevallen dat o.a. ook de goudgele kanaries die de juiste goudgeeltint laten zien vaak ivoor verervend blijken te zijn. Ik schrijf blijken te zijn, omdat volgens mijn eigen kweekadministratie er een ivoorpop (met weinig geelbezit) gepaard werd met een goudgeelman. Anderen hadden een soortgelijke ervaring.

Het zou natuurlijk kunnen zijn dat de kleurgradatie beïnvloed is door de moeder (ivoorpop met weinig geelbezit). Je zou zonder na te denken geneigd zijn om die juiste goudgeeltint toe te schrijven aan de ivoorfactor, maar dat lijkt me niet juist te veronderstellen. Een ivoorverervende en daar hebben we het over, is **geen ivoor** en voor ivoor staat: de kleurruiting is duidelijk zwakker door het kleurloos worden van de zijtakjes van de veer. Evenzo kan een goede goudgeeltint verkregen worden door een paring van goudgeel x half of bijna intensief, als maar niet al te "warme" kleuren gebruikt worden.

U bemerkt het al, ik ben gaandeweg afgestapt van mijn vraagstelling dat goede goudgeeltinten vaak afkomstig zouden zijn uit de ivoor-kweek. Ik denk wel dat door een juist samenspel van intensief en geefactor (niet te veel geelbezit) je minder goudgele mannen op stok krijgt maar die er wel komen zullen meestal wel de juiste goudgeeltint laten zien.

Of denkt u er anders over?

D.G. van Vuure

22/16 mm

DE KWEEK MET DE GEELGORS

Tekst: G. Veenhuizer
Foto: C. Scholtz

De man en de pop zijn gemakkelijk van elkaar te onderscheiden, de man is overheersend kanarie-geel, de rug en de schouders zijn overwegend bruin-zwart, de snavel is blauw-grijs. De pop is veel doffer van kleur en heeft minder streep-tekening, de jongen lijken op de pop. De zang is tamelijk ééntonig een in toonhoogte omlaag gaand riedeltje, klinkt wat melancholiek en wordt meestal van een hoge plaats af ten beste gegeven.

Gedrag:

Volwassen vogels zijn van nature erg schuw en ook in een volière blijven ze lang onrustig. E.K. vogels ontwikkelen zich echter goed, zodat ze zich in de volière goed gedragen.

Dus geen vogels die bij toenadering direct pogen zich te verstoppen. In de broedtijd moeten ze in een afzonderlijke volière ondergebracht worden, want ze worden agressief tegen alle soorten vogels. Is de volière dusdanig ruim dat er meerdere Europese vogelsoorten gehou-

den kunnen worden, dan kunnen we de geelgors bij de volgende vogels onderbrengen putters, huismussen, goudvinken, groenlingen en kneuen.

Observatie:

Iemand die aandachtig zijn vogels observeert en probeert hun gedrag te begrijpen constateert telkens weer dat veel gedragingen wel degelijk te "beredeneren" zijn. Aan de volgende verschijnselen b.v. kan men constateren dat de geelgors tot broeden wil overgaan:

- als de man voortdurend achter de pop aanjaagt, dit kan hij weken volhouden.
- het zingen van de man, afbakening van zijn territorium.
- zoeken naar nestmateriaal.

Observatie van uw vogels is belangrijk. Bovendien geeft het gewoon een extra facet aan uw liefhebberij. Het zijn juist de kwekers die veel aandacht aan hun vogels besteden die de beste resultaten behalen.

De Kweek:

De kweektijd is voor de vogelliefhebber de mooiste tijd. Als de geelgors op de grond nestelt wordt er eerst een kuiltje "gekrabd": dit wordt gestoffeerd met hooi, en aan de binnenkant afgewerkt met sisaltouw. Dit touw ligt al langere tijd in de volière, zodat het verweerd en natuurlijk lijkt. Door de grootte van de vogel wordt het vaak een grof nest. De broedtijd vangt aan einde april en bedraagt 2 à 3 legfels. De pop bouwt het nest. Het legsel bestaat meestal uit 3-5 eieren en wordt door de pop uitgebroed; de broedduur bedraagt 11-14 dagen en vangt aan bij het laatste ei. De jongen zijn donzig van kleur. De jongen verlaten het nest na 9-14 dagen, dit doen ze voor dat ze goed kunnen vliegen. Het ringen vindt plaats rond de 6e of 7e dag met een 2,9 mm voetring.

Het Ringen:

Met het ringen van de Europese vogels, is, of eigenlijk was het een vreemde zaak. Tot voor enkele jaren heerste algemeen de gedachte dat jonge Europese vogels niet geringd mochten worden. Want, zo redeneerde men, "het nest wordt er door verstoord", of "de ouders zouden de jongen uit het nest werpen". Heden ter-dage behoort dit probleem tot het verleden. Hoe gaan we te werk? Allereerst is er de methode om de ringen zwart te maken. De beste methode is echter het aan-

brengen van een stukje ventielslang om de vogelring.

Ziekten:

Geelgorzen zijn over het algemeen probleemloze vogels, ook het ruioprobleem kennen we bij de geelgors niet, zowel bij de ouden als de jongen.

Volières:

Bij een open volière is de externe besmettingsdruk erg groot. Vooral in de omgeving van menselijke vestigingen zijn ziektenexplosies onder de vogels (vooral mussen) legio in het broedseizoen. Een volledig overdekte volière is daarom noodzakelijk.

Onze voorkeur gaat uit naar doorschijnende hagelvaste golfplaten, zodat een maximum aan licht en zon behouden blijft. De bodem is waarschijnlijk het belangrijkste deel van een volière en moet zo droog mogelijk blijven. Dit is in ons regenachtige landje alleen mogelijk bij een kweekruimte die geheel overdekt is. Een natte bodem houdt ziektekiemen in leven en vormt een voortdurende bron van besmetting.

De Voeding:

Een gering aantal vogels per volière garandeert een betere controle op de voedselopname en vermindert het risico op epidemische ziekteuitbraken.

Waarom een vervangend voedsel? In de natuur kunnen de vogels eer ruime keuze maken tussen een enorm aanbod van vers plantaardig of dierlijk voedsel. Hun menu bevat alle stoffen om gezond te blijven of hun jongen met goed gevolg groot te brengen. Het is onmogelijk om deze variatie ook in gevangenschap aan te bieden. Zaden bevatten geen Vit. A, D3 en B12 terwijl door het droogproces veel van de oorspronkelijk aanwezige vitamines verloren gaan. Het aminozuurpatroon is ongunstig en de hoeveelheid mineralen is marginaal. Veel essentiële voedingsstoffen komen uitsluitend in dierlijke bestanddelen voor. Volière-vogels, waarvan het menu uitsluitend uit zaden bestaat, gaan na verloop van tijd onvermijdelijke gebreksziekten vertonen.

Voedingstekorten kunnen slechts gedeeltelijk worden weggewerkt door naast de gewone zaadmengeling aanvullende onkruidzaden, groenvoer, gekweekte meelwormen, pinky's enz. te verstrekken.

Welk vervangend voedsel?

In de handel zijn veel kant-en-klare kracht- en opfokvoerders verkrijgbaar. Altemaal worden ze als het ideale voedsel aangeprezen.

Het aanbod is zo groot dat het moeilijk is om een keuze te maken. Om het Europese vogels gemakkelijk aan te leren is het enorm belangrijk dat het graag gegeten wordt. Hierin is een zelfgemaakt eivoer, bestaande uit een hardgekookt ei en beschuitmeel als basis nog steeds onovertroffen. Meerdere essentiële voedingsstoffen moeten worden toegevoegd. Bij vele kwekers gaan vaak kostbare kweekjaren verloren met experimenteren. Ze proppen hun volière-bestand vol met allerlei vitaminen- en mineralenpreparaten die door de collega's worden aanbevolen. Voor de liefhebber in kwestie is het dikwijls een dure aangelegenheid, waar niet zijn vogels, maar meestal de handel wél bij vaart. Een uitgebalanceerd krachtvoer dient alle noodzakelijke voedingsstoffen die in zaadmengsel ontbreken, in de juiste verhouding aan te vullen. Het is, evenals de samenstelling van het opfokvoer mede bepalend voor de kweekresultaten.

De kennis daartoe is niet voor de liefhebber weggelegd. Sommige bij het zachtvoer gebruikte grondstoffen bevatten bestanddelen die, in een te hoge concentratie of bij een slechte bewaring, schadelijk zijn voor de vogels.

Een wetenschappelijk samengesteld product bevat alle noodzakelijke vitamines, mineralen, sporen-elementen en aminozuren in een verantwoorde voeding. Uiteindelijk zijn de resultaten doorslaggevend bij de keuze van je eivoer en wonderen mag je van geen enkele samenstelling verwachten.

Nawoord: De geelgors is toch niet één van de populairste volièrevogels onder onze liefhebbers. Veelal met als oorzaak zijn niet bepaald fraaie zang en de moeilijke voortplanting met deze vogel. Hopelijk heeft dit schrijven u aan het twijfelen gebracht en uw interesse opgewekt, om toch deze mooie gele vogel te gaan kweken. Met de juiste behandeling en voeding is het zeker wel mogelijk geelgorzen te kweken.

Wilt u meer weten over het kweken van Europese vogels informeer u dan eens bij de Speciaalclub Europese vogels, Jongbloedlaan 31, 3769 BP Soesterberg, tel. 03462-1976.

voedsel

De

Vererving van de isabelzilverbek

Tekst: Lucas van Praet Foto's: Cees Scholtz

Een viertal jaar geleden kreeg ik een telefoontje van een bevriend importeur dat er zich een "eigenaardige" zilverbek bevond in een pas binnengekomen zending. Het exemplaar zou volgens zijn beschrijving heel wat lichter gekleurd zijn dan de normale zilverbekken. Ik beloofde de vogel zo vlug mogelijk te komen ophalen en toen ik enkele uren later ter plaatse was stond ik inderdaad oog in oog met een mutatie die ik nog niet eerder gezien had. De vogel was bijna egaal isabelkleurig en nog in jeugdkleed. Na het uitruien zag hij er net eender uit als de zilverbek die afgebeeld staat in het novembernummer van 1987 van ons tijdschrift.

Mijn vroegere ervaring met isabelmutaties indachtig vermoedde ik dat het om een popje ging. In 1984 werd de vogel gekoppeld aan een gewone importman en spoedig lagen er eitjes in het nest. Deze bleken echter onbevruucht doch de twee volgende ronden gaven mij zes normaal gekleurde zilverbekken waarvan ik veronderstelde dat ze split waren voor isabel. Mijn plannen om één van de mannen aan de moeder terug te paren mocht ik spoedig opbergen want het popje overleed de winter daarop. Van de zes jongen gingen er vijf aan het zingen. In 1985 kon ik dus slechts één koppeltje broer x zus samenstellen in de hoop de isabelmutatie terug te krijgen. De vier overige mannen werden als reserve aangehouden. Van dit koppel kreeg ik tweemaal een zeer licht gekleurd jong in het nest dat echter na een drietal dagen dood ging. Die lichtgekleurde jongen hadden ook een vleeskleurige snavel in plaats van een donkere zoals de gewone nestjongen bij zilverbekken. Tijdens de derde ronde verloor ik ook mijn popje, waarvan ik vermoedde dat het isabelvererfend was. Pas het jaar later stelde ik vast dat mijn vermoeden onjuist was en dat isabelvererfende popjes niet bestaan. Bij toeval kwam ik erachter dat de

isabelmutatie geslachtsgebonden vererfde. Dit gebeurde in 1986. Ondertussen had ik nog een mannetje uit het koppel gewoon x isabel verloren zodat mij nog drie splitmannetjes overbleven. Uit een nieuwe import had ik drie gewone popjes geselecteerd en deze werden samen met de splitmannen in één volière ondergebracht. De drie koppels gingen vrijwel

gelijktijdig tot nestbouw over en gaven in de eerste ronde 10 jongen met normaal verkleed. De tweede ronde gaf een verrassing want in twee van de drie nesten trof ik een hoger beschreven licht gekleurd jong aan. Toen werd het me duidelijk dat de isabelmutatie geslachtsgebonden moest vererven. Ook in de derde ronde kreeg ik nog zo één jong maa

geen enkele werd zelfstandig. De normaal gekleurde jongen werden blijkbaar beter gevoerd. Aangezien ik er geen japanse meeuwen op nahoud was het verleggen van de jongen ook uitgesloten. Ook dit jaar kreeg ik één isabeljong uit dezelfde koppels. Deze keer ging het pas dood na het uitvliegen. Voor volgend jaar heb ik met een kennis die er nogal wat meeuwen op nahoudt afgesproken om de isabeljongen die eventueel geboren worden aan een stelletje goed voerende meeuwjes toe te vertrouwen. Aangezien het om een geslachtsgebonden mutatie gaat is er ook weinig gevaar voor inteelt omdat we steeds opnieuw gewone onverwante popjes kunnen inschakelen. Het is voor de andere liefhebbers ook een waarschuwing om geen goed geld te geven voor zogenaamd isabelverervende popjes omdat dit bij een geslachtsgebonden vererving doodeenvoudig niet kan. Volledigheidshalve geef ik een overzicht van de uitkomsten bij de kweek met isabelzilverbekken.

1. isabel x isabel geeft 100% isabel jongen
2. isabel x gewoon geef 50% mannen, split voor isabel
50% isabel poppen
3. split isabel x isabel geeft 25% mannen, split isabel
25% isabel mannen
25% gewone poppen
25% isabel poppen
4. split isabel x gewoon geeft 25% gewone mannen
25% mannen, split voor isabel

25% gewone poppen
25% isabel poppen

Bespreking van de paringen

Paringen 1 en 2 zijn natuurlijk ideaal om zoveel mogelijk isabel vogels te kweken. Het probleem echter is de voorlopig nog zeldzaam te vinden isabel mannen. Een geslachtsgebonden mutatie zal ons in de natuur meestal poppen geven want paring drie die isabel mannen geeft hebben we in de broedkool wel in de hand doch in de vrije natuur is het nagenoeg ondenkbaar dat een split toevallig met een isabelpop paart, dan nog in de veronderstelling dat dergelijke isabelvogel overlevingskansen heeft.

Aanvankelijk zijn we dus aangewezen op paringen drie en vier. Het spreekt vanzelf dat een gewone zilverbek en een split isabel er uiterlijk net eender uitzien.

Paringen 2 en 4 zijn ideaal om inteelt te vermijden omdat men altijd wildvreemde poppen kan inbrengen. Dat men met een pop die afkomstig is uit isabel meer isabel jongen zou krijgen berust doodgewoon op een fabeltje. De gewone poppen uit de paringen 3 en 4 hebben voor onze verdere kweek van isabel geen enkele waarde. Integendeel zouden ze onze stam gaan verzwakken en worden ze dus best uitgeselecteerd en vervangen door niet verwante gewone exemplaren.

Een voordeel van paring twee is dat men onmiddellijk weet van welk geslacht de jongen zijn, immers alle gewoonuitziende vogels zijn mannen split voor isabel, alle isabelvogels zijn poppen. Bij paring 4 is men ook van de isabelvogels zeker dat het poppen zijn.

Bij paring 3 kunnen de isabels zowel man als pop zijn en moet men dus op het gezang gaan sexen. Dit geldt ook voor de gewoon uitzierende jongen, ofwel zijn het split mannen, die we aanhouden voor de kweek ofwel poppen, die voor ons doel waardeloos zijn.

Kooptips

Het zekerste om niet bedrogen te worden is natuurlijk een isabelvogel kopen. Isabelmannen zie ik de eerste jaren niet zo vlug aangeboden zodat men meestal zal aangewezen zijn op een popje. Meent men de koper te mogen vertrouwen dan kan men er ook een split man bijnemen. Enkel van de mannen uit paringen 2 en 3 is men zeker met een split te doen te hebben, mannen uit paring 4 moeten op hun genotype getest worden.

Slaagt men er niet in een split man op de kop te tikken dan zal men het isabelpopje noodgedwongen koppelen aan een gewone man.

Deze paring geeft dan:

5. gewoon x isabel 50% mannen, split voor isabel
50% gewone poppen

Met de nakomelingen hieruit kan men dan paringen 3 en 4 samenstellen, GEEF DUS NOOIT UW GELD AAN ISABELVERERVENDE POPPEN WANT HIERBOVEN ZAGEN WE DUIDELIJK DAT BIJ EEN GESLACHTSGBONDEN VERERVING DE POP NOOIT KAN SPLIT ZIJN.

De Harzer-zangkanarie

door: H. Koster

De harzerkanarie laat zich kennen, door een rustige, volle en diepe zang, welke zang - mits goed gebracht - ontroerend mooi kan zijn. Om vogels te kweken, die hun zang op die manier brengen, moet de kweker goed weten wat hij doet bij zijn poging om dergelijke vogels te kweken. Nemen wij dan daarbij de geldende regels in acht, daarbij tevens puttende uit ervaringen, dan komen wij tot de ontdekking dat wij vooral met het volgende rekening dienen te houden.

Als wij uitgaan van de stelling – zoals de laatste jaren verkondigd – wordt dat niet de zangkwaliteit van de vogels erfelijk is, doch de bouw van de organen die de zang voortbrengen, dan komen wij al vlug tot de ontdekking dat wij bij de kweek van de zangkanaries een onzekere factor meer hebben, dan bijvoorbeeld een kleurkanariekweker. Bij deze laatste gaat het om de kleur die de vogels moeten hebben die gekweekt worden. Daarbij zijn de kleuren van man en pop goed te zien. Bij ons, zangkanariekwekers laat ons dat gegeven voor wat betreft de zangwaarde voor de heft in de steek. Want wij kunnen wel de zang van de mannen horen en beoordelen op hun waarde, maar de zangwaarde van het popje laat zich niet zien.

Om risico enigszins te verkleinen, gaan wij dan meestal af op de zangkwaliteit van de broer en de vaders van de popjes. Dat is echter niet ten volle tot zijn recht te brengen. Want hoe vaak gebeurt het niet dat wij van één ouderpaar jonge mannen uit hetzelfde nest hebben, waarvan de zangwaarde hemelsbreed verschilt? Treft men het dan zo dat men van dat ouderpaar een popje neemt dat dezelfde erf-factoren afgeeft dan de bedoelde slechtere jonge man, dan is men onbewust op de verkeerde weg.

Dus het niet kennen van de erfwaarden van de pop kan op een bepaalde manier gecompenseerd worden door de zangkwaliteit van de broers en vaders. Doch als wij in een nest vogels enkele mannen hebben die in zangwaarde veel verschillen, dan kunnen wij nog niet geheel afgaan op de erfelijke zangwaarde van de goed zingende jonge man. Want hoeveel zangwaarde en welke toeren heeft die

jonge man overgenomen van andere oude of jonge mannen? Als kweker van zangkanaries weten wij dat zoiets mogelijk is. En als dat gebeurd is, dan boet de erfelijke zangwaarde van die jonge man danig in en is zij misschien niet meer of beter dan de zangwaarde van de niet zo goed zingende jonge man uit hetzelfde nest. En heeft dan onze bewuste goed zingende jonge man, een groot deel van zijn lied aangeleerd, dan zal hij de daarvoor benodigde erfelijke factoren nimmer kunnen overdragen aan zijn eventuele nakomelingen? Dus wij kunnen dan niet altijd spreken dat die man niet goed vererft. Want het arme dier heeft al zo zijn best gedaan met zijn zang. Hij leefde voor wat zijn capaciteiten betrof al eigenlijk boven zijn stand.

Tevens moet de harzerkweker bij het overdenken van al deze omstandigheden er rekening mee houden dat hij ook geen poging moet doen om alle bestaande zangtoeren, die onderling zeer verschillend zijn, onder te brengen in één vogel. De ouderen van vroeger zeiden altijd dat een z.g. "overkruising" slechts gedaan mocht worden door ervaren kwekers en dan slechts met vogels waarvan men de afstamming en de erfelijke waarden door en door kende. Voor een beginnende of nog niet ervaren kweker is het daarom beter om te kweken met vogels van dezelfde zangrichting. Proberen daar een mooie stam van op te bouwen vergt ook een grote aandacht. Een dergelijke stamteelt kan ook mooie resultaten geven. Zonder bloedschennige teelt toe te passen kunt u bij een serieuze aanpak bereiken dat de door u gewenste zangrichting geheel in uw vogels vast verankerd komt te liggen. De vogels die wij daarbij ge-

bruiken, moeten wij met geduld uitzoeken. Een strenge selectie op de gezondheid is daarbij een eerste vereiste. Want alleen met kerngezonde vogels kan men de hoogste waarden bereiken. Een vogel die niet volledig gezond is zal zich niet geheel geven in zijn lied en een zo hoog mogelijke waardering voor zo'n minder gezonde vogel blijft altijd uit. Door onze kweekparen met zorg te kiezen, moeten wij proberen om jonge vogels te kweken die net iets beter zijn dan de vaders of verwante vogels. Daarom moeten wij vogels nemen met de beste zang-eigenschappen, maar ook van dezelfde zangrichting en kwaliteit. Dus de jonge mannen aanhouden die in zang zuiver zijn en iets beter liggen dan de andere vogels. Dat beetje extra kwaliteit in acht nemen geeft vaker wat betere zangresultaten. Men hoort vaak zeggen: Het paren van "gelijk" tegen "gelijk" geeft als uitkomst enkel maar "gelijk". Wij moeten proberen dat te voorkomen. Als het kan de zang verbeteren en door paring en verzorging een niet gelijk, maar een beter produkt te verkrijgen.

Bij het paren of kruisen van de vogels wordt er niet altijd met deze mogelijkheden rekening gehouden. Bij een ondoordacht uitgevoerde kruising komen er wel vaak uitschieters naar voren, doch een kweker die op die manier kweekt is het daarop volgend jaar vaak weer een hee eind terug gevallen.

Vroeger hoorde men vaak spreken van: "stambloed". Daarbij werd gedacht dat een goede vererving tot stand kwam bij bloedvermenging. Nu moeten wij niet denken als wij dit lezen, dat de kwekers vroeger eigenlijk toch dom waren doo zo te denken. Want weet een zangkanaria

riekweker nu eigenlijk wel wat waar is en waar hij rekening mee moet houden? Want ook nu zijn de meningen daarover zo verschillend.

Men hoort in kwekerskringen zo vaak de volgende, van elkaar verschillende stellingen.

Men zegt:

- Het lied van de zangkanarie is erfelijk;
- Het lied is niet erfelijk, maar de bouw van de organen die de zang kunnen weergeven is erfelijk;
- De zang is niet erfelijk en de bouw van de organen die de zang weergeven ook niet, maar de vogel kan alles leren wat hij hoort;
- De zang is niet erfelijk, de bouw van de organen niet en de zang die de vogel hoort, moet hij horen gedurende de eerste zes weken van zijn leven. Wat hij later hoort, neemt hij niet op en is te verwaarlozen.

Ware het niet dat een ieder weer anders denkt, dan hadden wij deze verschillende stellingen nooit gekregen.

Wel weet ik uit ervaring dat de onder punt d. genoemde stelling niet waar is, want dit heeft een bevriende kweker van mij uitprobeerde. Hij had een broeikooi buiten het gehoor van zijn andere vogels geplaatst. Toen de pop het nest klaar had, liet hij er de man even bij voor de bevestiging. Toen dat gebeurd was bracht hij de man weer bij de andere vogels. Het

nest jonge vogels groeide op en bleef afgezonderd op de plaats waar zij geboren werden. Dus steeds buiten het bereik van mannenzang. De jonge mannen zongen na hun studie, die op de leeftijd van zes weken begon, een gewoon normaal hazerlied.

Persoonlijk houd ik mij voorlopig bij de stelling vermeld onder punt b., welke echter bijna gelijk loopt met die vermeld onder punt a.

Op een wedstrijd kan men pech hebben. Maar toch moeten wij niet uit het oog verliezen, dat op de grotere wedstrijden vaak dezelfde kwekers met de beste vogels uit de bus komen. Daar is niet mee gezegd dat een beginnende kweker of een kleinere kweker geen vogels met topprestaties kan kweken. En éénmaal is een beginnend kweker ervaren. Maar het valt toch op dat vaak dezelfde kwekers tot de koplopers behoren. Tevens valt uit die gesprekken met die kwekers altijd weer op dat zij bij hun kweek rekening houden met de erfelijke waarde van de ouderparen die zij gebruiken bij hun kweek. Zij zullen die factor, na eerst de gezondheid te laten prevaleren, zeker op de tweede plaats zetten.

Tot de wetenschap veranderingen heeft vastgesteld kunnen wij daarom beter het voorbeeld van vooraanstaande kwekers volgen en terdege rekening houden met de erfelijke zangwaarde van de door ons

te gebruiken kweekvogels. Probeer U het komende jaar eens te kweken met mannen met goed vastgeschreefde hoofdtoeren. Hier bedoel ik mee, dat de klinkers en medeklinkers van deze rollende hoofdtoeren bijna geen tussenruimte hebben, maar vast aaneengesloten gehoord worden. Vogels met ruimte tussen de klinkers en medeklinkers van de hoofdtoeren zou u beter niet kunnen gebruiken. Ook al hebben zij als hoofdtoeren prachtige toeren, waarvoor zij veel punten kregen. De hoofdtoeren moeten van voldoende lengte zijn, diep en een mooie holle klank hebben. Als U hierop niet let, krijgt u op de duur vogels met veel te korte hoofdtoeren.

Nestmateriaal

Voor het bouwen van een nestje gebruiken vogels vele materialen zoals mos, grashalmen, zacht mals hooi, takjes, bladeren, veertjes, paardehaar, sisal draadjes, uitgeplozen touw, uitgerafeld hennepvezel, katoendraadjes etc. In de handel zijn zakjes nestmateriaal (meestal katoen) verkrijgbaar maar kijkt wel uit wat u koopt. Soms is het veel te lang, dergelijk materiaal mag slechts een lengte hebben van 5 tot 6 cm. Bovendien komt het ook wel voor dat er tussen die katoendraadjes nylon of andere kunststofdraadjes zitten en die zijn helemaal levensgevaarlijk voor de vogels. Dergelijk materiaal draait gemakkelijk rond een vogelpootje en het gevolg is dat zo'n pootje wordt afgeklemd. Let dus op wat

u koopt en onderzoek eerst of de lengte goed is en er geen nylon o.i.d. in aanwezig is.

Aankoop vogels

Het is nu een geschikte tijd om nieuwe vogels aan te kopen. Het aanbod van met name tropische vogels is redelijk.

Let er bij aanschaf op dat de vogels mooi glad in de veren zitten, helder uit de oogjes kijken en actief zijn.

Na aankoop is een zorgvuldige acclimatisatie noodzakelijk. Zet ze voorlopig apart, observeer ze veelvuldig en verstrek ze een goede geëigende en gevarieerde voeding.

Na enkele weken in blijvend goede conditie mogen ze de volière in.

Van ei tot zelfstandige vogel (deel 7)

Over kunstmatig broeden en aansluitend met de hand grootbrengen van kromsnaveligen

Door J. Vredenburg i.s.m. B. v.d. Rijdt

Opgroeifase

Naarmate het kuiken groeit, nemen de afmetingen en het gewicht toe. Dus ook de kropinhoud wordt groter. Per voeding kan dus meer voedsel worden toegevoerd dat tevens dikker wordt gemaakt (minder vocht per gram droge stof). Bovendien wordt het aantal voedingen per dag geleidelijk minder. Om dit goed te doen, d.w.z. het kuiken maximaal te laten groeien zonder dat de krop overvoerd raakt, is het gewenst de kuikens ook tijdens de opgroeifase regelmatig te wegen. Indien de krop meer voedsel krijgt dan deze kan verwerken, raakt deze te vol en functioneert daardoor niet meer goed, waardoor de voedselpassage sterk vertraagt en de groei stagneert.

Krijgt het kuiken te weinig voedsel of van slechte kwaliteit, dan is de groei ook vertraagd. Is het kuiken uitontwikkeld en volwassen, maar blijft het dan bereikte lichaamsgewicht ver achter bij het normaalgewicht, dat staat voor volwassen exemplaren van die soort, dan zal het kuiken klein blijven en heeft een vergrote sterftekans (Roydybush, 1983).

Wanneer de jongen gaan vliegen, is het aantal voedingen per dag beperkt tot 3 en is de voedselsamenstelling 7 à 8 gewichtsdelen primafarm op 10 ml gekookt water zonder toevoeging van bio-garde yoghurt.

Zelfstandig maken gaat het beste in een ruime buitenvolière temidden van andere jonge, reeds zelfstandige vogels. De jongen leren in die situatie het snelst zelf voedsel en water zoeken. In die fase wordt geleidelijk de handvoeding verminderd, waarbij als eerste de middagvoeding weg valt. Vervolgens gebeurt dit met de ochtendvoeding en als laatste met de avondvoeding.

Omdat de jongen hun verzorger dan niet vaak zien, wordt ook de binding met de verzorger minder. In die gevallen waar een sterke band blijft bestaan, is een aantal malen vangen met het net en vervolgens weer loslaten een probaat middel om die band af te zwakken.

Wanneer de jongen zelfstandig zijn, is het voor het verder uitgroeien en voor

het behoud van de verkegen conditie noodzakelijk dat zij gedurende het eerste levensjaar dagelijks naast het basisvoer over krachtvoer van goede kwaliteit blijven beschikken. Daarvoor gebruikt de auteur eveneens primafarm, omdat de praktijk leert dat de jongen daarmee in de verkegen goede conditie blijven, waardoor zij goed bestand zijn tegen infecties en zonder problemen door de jeugdruï komen.

Groeikurven

In figuur 10 zijn de groeikurven weergegeven van de vogelsoorten, die tot op heden door de auteur vanuit het ei via kunstmatig broeden handmatig zijn grootgebracht.

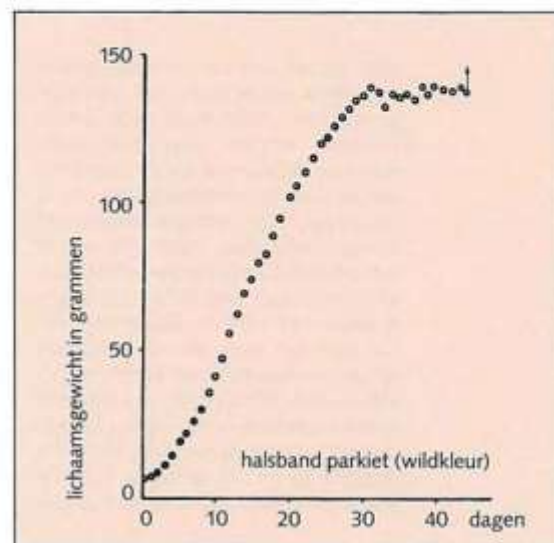
De kurven zijn samengesteld op basis van de lichaamsgewichten van de kuikens die gemeten zijn aan het begin van iedere voeding. Deze kurven zijn natuurlijke groeikurven, d.w.z. dat tijdens de groei geen hormoonpreparaten en dergelijke zijn gebruikt. Zij laten zien hoe snel het kuiken in de tijd kan groeien bij gebruik van een optimale voedingssamenstelling en een juiste hoeveelheid per voeding. Dit betekent een vrijwel maximale groeisnelheid. Daarnaast zijn deze kurven een waardevolle leidraad wanneer zich herhaling voordoet. Bovendien vormen deze, tezamen met de gemeten

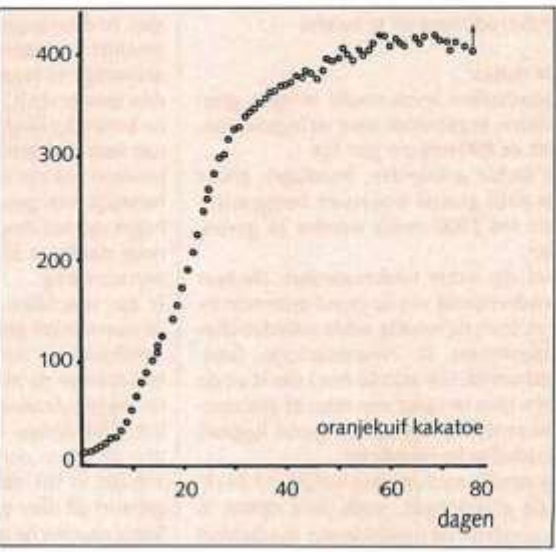
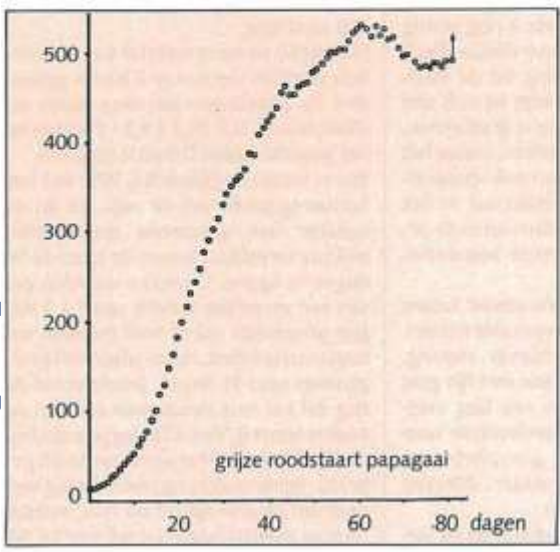
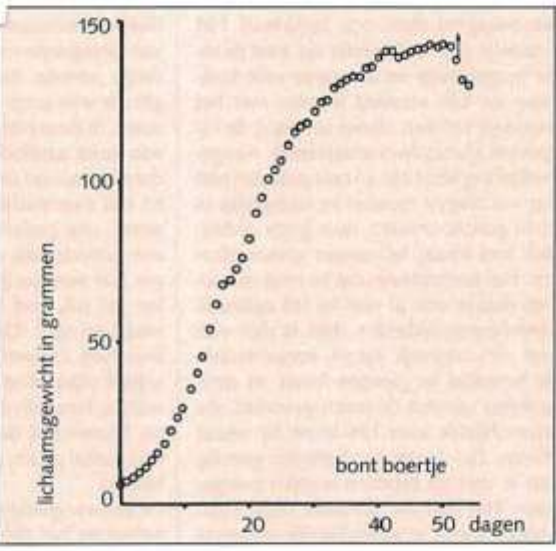
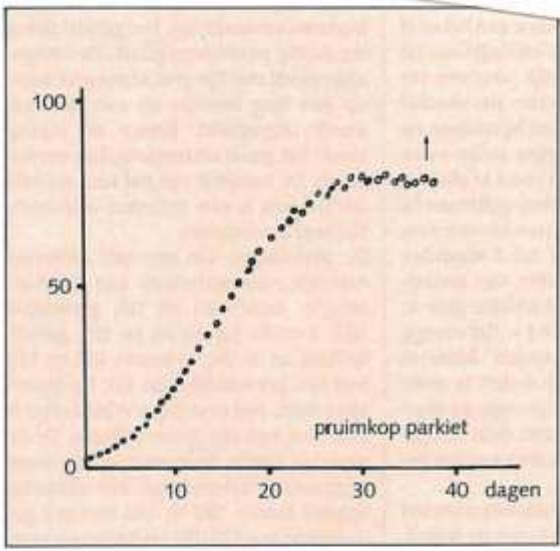
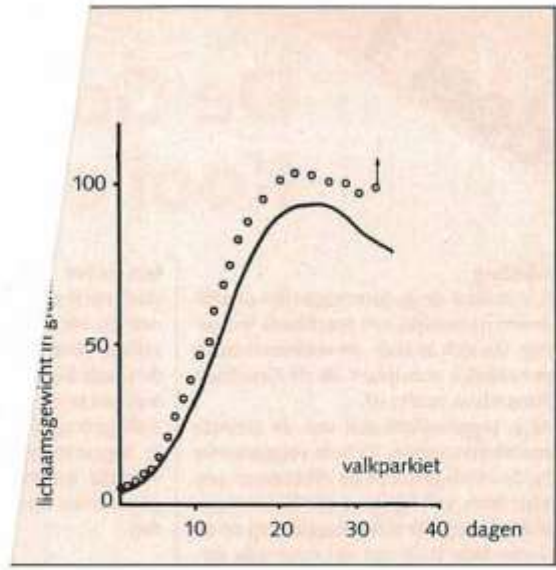
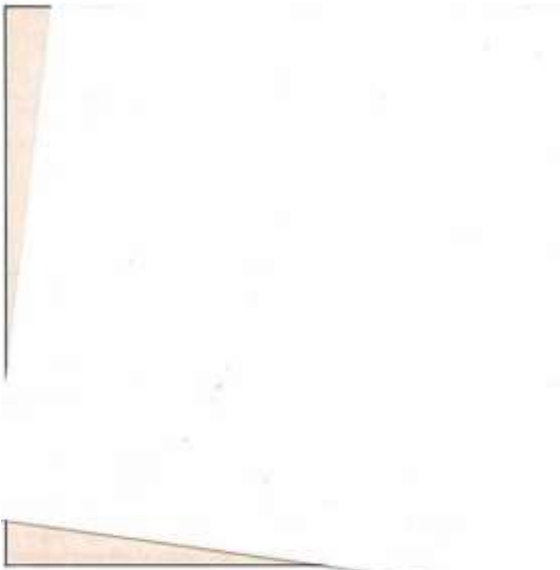
hoeveelheid voedsel per voeding, de samenstelling daarvan, de voedingswaarde en het tijdstip van voeren het uitgangsmateriaal voor het formuleren van een voor kromsnaveligen algemeen geldend groeimodel, waaruit een praktisch toepasbare receptuur voor het met de hand voeren en grootbrengen van kuikens van de diverse soorten vanaf het eerste uur tot aan het zelfstandig zijn kan worden afgeleid.

Teneinde het model zo algemeen mogelijk toe te kunnen passen, worden de in figuur 10 afgebeelde groeikurven binnenkort aangevuld met die van ara's, edelpapagaaien en enkele van de kleinste soorten kromsnaveligen, die op dezelfde wijze, als beschreven, vanuit het ei worden grootgebracht.

Figuur 10. Groeikurven van verschillende soorten parkieten en papagaaien. De soort, waarop de groeikurve betrekking heeft, zijn in de figuren vermeld. De pijl in iedere figuur geeft de dag aan, waarop de vogel is gaan vliegen.

De getrokken lijn in de figuur, die behoort bij de valkparkiet, is overgenomen van Diefenbach (1982). Het verschil tussen de getrokken kurve en de door de auteur verkegen kurve (open cirkels) heeft te maken met de gebruikte methode er voeding en spreekt voor zich.

De Goudbuik in Natuur, Kooi en Volière.

door John van Eerd

Inleiding

Er is buiten de gedomesticeerde prachtvinken nauwelijks een prachtvink te noemen die zich in kooi- en volièremilieu zo gemakkelijk voortplant als de Goudbuik (*Amandava subflava*).

Hij is ongetwijfeld een van de kleinste prachtvinksoorten. Bij hem vergeleken is de Vuurvink groot en de Witkopnon een reus. Toch valt hij door zijn kleuren onmiddellijk op. De rode teugelstreep en de oranje-rode buik van het mannetje zorgen hiervoor (niet bij alle rassen vinden we overigens deze rode buikkleur). Het vrouwtje valt veel minder op, mist de rode teugelstreep en de oranje-rode buikkleur en kan verward worden met het vrouwtje van een nauwe verwant, de Tijgervink (*Amandava amandava*). Aangezien ze erg klein zijn en hun geluiden niet erg ver dragen moeten ze nauwelijks in staat geacht worden, over grote afstanden met elkaar te kunnen communiceren. Het bodemleven dat ze erop nahouden draagt ook al niet bij tot optimale contactmogelijkheden. Het is dan ook niet verwonderlijk dat ze, vooral buiten de broedtijd in groepen leven. In deze groepen worden de paren gevormd, die waarschijnlijk voor het leven bij elkaar blijven. Zijn de omstandigheden gunstig kan er snel tot broeden worden overgegaan. Het gebruik van oude nesten van andere vogels is waarschijnlijk eveneens een aanpassing om gunstige omstandigheden optimaal uit te buiten.

De natuur

Goudbuiken leven vooral in open graslanden, in gebieden waar de regenval boven de 800 mm per jaar ligt.

In dichte graslanden, kruidlagen onder de altijd groene bossen en berggraslanden tot 2300 meter worden ze gevonden.

Het zijn echte bodemvoeders, die hun voedsel direkt van de grond opnemen en niet zoals de meeste echte astrildes (Napoleonnetje, St. Helenafazantje, Geelbuikastrild, Effenastrild enz.) direkt uit de aren eten of vanaf een takje of grasstengel proberen het op de grond liggend voedsel te bemachtigen.

Gezien de aard van hun leefgebied (vertikale grasstengels, vaak dicht opeen in bussels) en de methode van voedselzoek-

ken, is het niet verwonderlijk dat ze in staat zijn loodrecht op te stijgen en te landen en voor korte perioden kunnen ze zelfs al vlinderend in de lucht, op dezelfde plaats blijven hangen. Ook in volièren met een bodembepanting van lang gras, is dit gedrag waar te nemen.

In tegenstelling tot die hierboven genoemde astrildes zijn ze niet in staat grashalmen onder hun poot vast te houden.

Het broeden

Het broedseizoen ligt vooral aan het eind van de regenperiode en het begin van de droge periode. Begrijpelijk voor een vogel die vooral op de bodem zijn voedsel zoekt. In deze periode kan hij rekenen op een groot aanbod van rijpe zaden waardoor het succes om zich voort te planten en het nageslacht overlevingskansen te geven, veel groter is. Nesten kunnen over een periode van zo'n 7 tot 8 maanden per jaar worden gevonden, van december tot juli, met een duidelijke piek in maart en april. Opvallend is dat vroege broedsels (december, januari, februari) vrijwel uitsluitend plaatsvinden in oude nesten, terwijl in de piekperiode en daarna, hoewel ook dan slechts door een gering aantal paren, zelf nesten worden gebouwd.

De aanwezigheid van oude wevernesten beïnvloedt het tijdstip waarop de broedperiode in de verschillende gebieden begint. In deze beginperiode is nog weinig geschikt nestmateriaal voor de Goudbuik aanwezig. In tegenstelling tot de astrildes soorten (z.b.) beweegt hij zich niet zo behendig langs de steile grashalmen, kan deze niet goed bewerken, is voor het bouwen van zijn nest dan ook vooral afhankelijk van gevallen materiaal. In het begin van het droge seizoen en in de periode daarna is dit in grotere hoeveelheden aanwezig.

Er zijn verschillen gekonstateerd tussen de rassen in het gebruik van oude nesten. Betrekken ze een bestaande woning, bekleden ze de binnenzijde met fijn gras en leggen daaroverheen een laag veertjes. Ook tijdens de broedperiode worden zo nu en dan nog grassprietjes en veertjes in het nest gedragen. Meestal gebeurt dit door de man.

Soms worden de eieren direkt op de ver-

droogde uitwerpselen van de vorige bewoners gelegd en vindt de nestbouw parallel met het leggen van de eieren plaats. Interessant is, indien ze zelf tot nestbouw overgaan, wat in de volière en broedkooi meestal plaats vindt, dit proces eens te volgen. In een dichte grasbussel of wirwar van twijgen leggen ze een fundering van grof materiaal. Op dit platform komt het eigenlijke nest. Deze bouwwijze wordt door vele prachtvinken gevolgd. Het eigenlijke nest bestaat uit een buitenschil van grof materiaal waarin ook grasbladeren verwerkt zijn. Het geheel ziet er erg slordig en onverzorgd uit. De binnenzijde wordt met fijn gras afgewerkt waarop een laag veertjes als een donsdek wordt uitgespreid. Boven de ingang steekt het grove nestmateriaal als een luifel uit. De kwaliteit van het nest varieert sterk. Soms is een regenbui voldoende het nest te vernielen.

De afmetingen van een zelf gebouwd nest zijn naar onderzoek van Colahan; hoogte: tussen 84 en 116, gemiddeld 103; breedte tussen 84 en 115, gemiddeld 96 en de diepte tussen 104 en 152 met een gemiddelde van 131. De maten zijn in mm. Het nest is dus vrijwel rond in diameter met een grotere diepte. De inwendige maten, (eveneens in mm weergegeven) is bolron met een diameter liggend tussen 100 en 140 met een gemiddelde van 120. De nestingang is rond 37, en de luifel gemiddeld 64 mm (10-102 mm) lang.

Het aantal eieren is meestal 4 of 5. In enkele gevallen worden er 6 eieren gevonden. De afmetingen van deze eieren variëren tussen 11,8-15,3 x 9,3 - 11,0 mm en het gewicht tussen 0,6 en 0,85 gram.

Een ei weegt ongeveer 8 à 10% van het lichaamsgewicht van de pop. Uit de resultaten van genoemde onderzoeker blijkt de broedduur tussen de 13 en de 14 dagen te liggen. Gemeten waarden geven een mogelijke variatie van 1 à 2 dagen afhankelijk vanaf welk moment we beginnen te tellen. Het tendeert in het algemeen naar 14 dagen, geteld vanaf de dag dat het nest steeds door een van de ouders bezet is. Vanaf het leggen van het derde of het vierde ei wordt werkelijk gebroed. Beide ouders nemen overdag een deel van de broedplicht op zich, waarbij de man meestal langer op het nest zit (61

Goudbuik man. Waarschijnlijk van het ras *Amandava s. subflava*, dat aan de gehele onderzijde oranje gekleurd is. *A. s. miniata* is oranjerood tot bloedrood van kleur, *A. s. clarkei* heeft alleen oranje-rood op de onderstaartdekveren en de keelomgeving en is voor de rest van de onderzijde zuiver geel terwijl *A. s. nie-thammeri* alleen oranje op de onderstaartdekveren heeft. Aldus Wolters.

2) De Goudbuik bewoont een groot verspreidingsgebied ten zuiden van de Sahara. Hij mijdt alleen het tropisch regenwoud en de woestijnzone in het zuidwesten van Afrika. Overal waar vochtige gras- en rietlanden zijn, vooral langs oevers van rivieren, meren, overstromingen en moerassen kan men hem ontmoeten. Voedsel zoeken ze in de drogere graslanden en kultuurvelden. Ook aan de randen van grote streden zijn ze gesig-naleerd.

4) Het nest van de Goudbuik stelt vaak niet veel voor. Grof materiaal wordt gebruikt voor het platform en het "buitennest", wat nauwelijks wordt afgewerkt. Het binnennest wordt vervaardigd van fijn gras en andere fijne materialen. Tenslotte wordt een laag van veertjes aangebracht. Het nest op de foto, mist zelfs het karakteristieke luifel.

3) De hoge grashalmen dienen als landingplaats voor de Goudbuikjes. Ze laten zich langs de stengel naar beneden zakken en zoeken op de bodem tussen de lange grasstammen naar voedsel. Deze lange en soepele grashalmen zijn in groene staat bijzonder geschikt als nestmateriaal voor vele prachtvinksoorten.

5) Familie Goudbuik. Bij een goede verzorging, planten Goudbuiken zich in volièremilieu erg gemakkelijk voort. Het nageslacht overtreft in aantallen verre dat wat in de "vrije" natuur overleeft. Wildvang is in feite dan ook niet meer nodig. Dat Vogelkweek Vogelmoord is, zoals onze tegenstanders wel eens beweren, moge als onzin worden gekwalificeerd. Let op de onderlinge verschillen tussen de jongen.

De

nesten). De aflostijd vindt gemiddeld om de 50 min. plaats (variatie tussen 18 en 63 min.). 's Nachts broedt de pop en zit de man in de buurt van het nest (z.o.). Bij het aflossen van de partner op het nest laat de aanvliegende vogel een luide langgerekte, uit twee lettergrepen bestaande kontaktroep horen. Deze wordt door de broedende vogel met de "gidsroep" beantwoord. Daarna vliegt de aangekomen vogel in het nest en verlaat de broedende vogel deze onmiddellijk of na enkele minuten. De aflosroep kan voor de vogel van levensbelang zijn. De mogelijkheid bestaat dat de broedende vogel is overvallen en dat de vijand nog wacht in het nest.

Komen de jongen uit, hetgeen lang niet zeker is (z.o.), dan worden ze zowel door de man als de pop gevoerd. De eerste dagen worden de jongen nog vrijwel volledig bedekt, na de 4de dag vermindert dit in sterke mate. Het voeden vindt in dit stadium om de 40 tot 60 minuten plaats, en bestaat hoofdzakelijk uit kleine graszaden, vooral Panicum novemnerum en in mindere mate Seteria en Hyparrhenia sp. zaden. Naast zaden worden ook insecten (zwarte mieren) en grit deeltjes in de krop gevonden. Insecten vormen vooral in de eerste vier levensdagen een belangrijk bestanddeel van het menu, maar worden in latere fase in veel geringere hoeveelheden gegeven. Na 17 tot 19 dagen vliegen de jongen uit. De ouders lei-

den hen de eerste dagen nog naar het nest terug om ze te voeden en om er te slapen (z.o.).

Het door Calahan onderzochte broedsukses geeft nuttige informatie voor TEGENSTANDERS en VOORSTANDERS van de vogelliefhebberij.

Van de 88 nesten die in het eerste jaar werden onderzocht gingen er maar liefst 65 totaal verloren. 23 nesten (= 26,1%) waren deels of volledig succesvol.

In 82 onderzochte nesten lagen 378 eieren waaruit 235 jongen (62,2%), kipten. Deze 235 jongen lagen in 57 nesten. (25 nesten mislukten dus voor de jongen uitkwamen).

Van 56 onderzochte nesten met een totaal van 232 jongen werden uiteindelijk 69 jongen groot gebracht. 17 nesten bevatte uiteindelijk uitgevlogen jongen. Resultaat is 18,3% van het totaal aantal eieren.

De resultaten in volièremilieu zijn ongetwijfeld veel beter. De uitspraak "Vogelkweek is Vogelmoord" van een van de leidende figuren van anti-vogelliefhebbers beweging is dan ook volledig ongegrond. Deze vindt zijn oorsprong wellicht in de frusstratie, met al hun inspanningen op natuurbeschermingsgebied, die op zichzelf alle lof en steun verdienen, nauwelijks iets te bereiken.

Overigens is hun streven en de richting die soms hieraan wordt gegeven niet steeds ontbloot van bot eigenbelang en onderlinge naijver.

Vogelliefhebbers en beschermers moeten eindelijk beseffen dat gericht fokken onderlinge samenwerking en uitwisseling van informatie de sleutels zijn om bestanden van deze vogels te behouden eruit te bouwen. Import vanuit de natuur is in feite nu al overbodig. Een vangstverbod is dan ook op zijn plaats. Niet overigens dat dit de Goudbuik en met hem vele andere van de ondergang zal redden. Niet de vangst voor de vogelliefhebberij is de primaire oorzaak van het uitsterven van vele soorten, maar de vervuiling en de vernietiging van de natuurlijke leefomgeving en de sterke versnippering ervan die plaats vindt. De tijd komt, nee is er in feite al, dat zij (onze tegenstanders) dankbaar zullen zijn dat wij de kennis vergaard hebben waardoor vele soorten tenminste behouden zullen blijven en niet ten onder gaan in de onafwendbare holocaust die grote delen van de aarde zullen treffen.

De inspanningen die de natuur moet leveren om de soort te doen voortbestaan zijn enorm. Het rendement is gering maar in de gegeven omstandigheden wellicht optimaal. Na het uitvliegen gaan nogmaals grote aantallen jongen verloren. Uiteindelijk, wil de populatie konstant blijven, zal van ieder ouderpaar per seizoen tenminste 1 jong moeten overleven.

DARWINVINKEN

prof. dr. Anthonie Stolk

Men zou inderdaad van mening kunnen zijn, dat uit de oorspronkelijk in een gering aantal soorten aanwezige vogels van deze archipel een soort werd uitgekozen, die zich in verschillende richtingen verder heeft ontwikkeld.

Tot zover Darwin (1809 tot 1882) in het verslag over zijn bevindingen op de Galapagos-eilanden. De vader van de evolutiegedachte doelde hiermee op de vinken van deze eilanden, die in die tijd nog niet naar hem waren genoemd. Duidelijk blijkt uit dit citaat, dat Darwin naar een verklaring voor dit merkwaardige verschijnsel zocht. Het aantal op de Galapagos-eilanden levende vinken bedraagt veertien. Zonder uitzondering zijn het grijsbruinachtige, zwartgeklepte vogels die vrijwel alleen in snavelvorm van elkaar verschillen: dit in tegenstelling tot

de vinken op het vasteland, waarbij zoals bekend het verenkleed en niet de lichaamsvorm verschillend is.

Het voedsel van deze vogels bestaat uit zaden, bessen of insecten. Ze blijken in de bomen als boomvinken te leven of op de grond als grondvinken en hun verschillende leefwijzen (speciaal met betrekking tot het voedselzoeken) komt tot uitdrukking in de vorm van de snavels. Dat gaat van de krachtige kegelvormige snavels van de vogels die aan harde zaden de voorkeur geven, tot de snavels van de zangvinken die van insecten le-

ven. Blijkbaar vormen deze vinken hier een groot aantal leefmilieus en komen hier zelfs vogels met een spechtachtige levenswijze voor.

Die spechtvinken missen wel de lange tong en de beitelsnavel, maar door het gebruik van afgebroken cactusstekels als harpoen en hefboom krijgen ze zeer behendig de insectlarven uit de boorgaten. Door hun korte tong zien ze zich genoodzaakt om met de snavel een cactusdoorn af te breken om hiermee de insecten tevoorschijn te peuten.

Oorspronkelijk zijn vinken zaad- er

graaneters en terecht vroeg Darwin zich af waarom op de Galapagos-eilanden een aantal soorten op een insectenmenu is overgegaan. Opmerkelijk is dat er behalve die vinken op deze eilanden geen andere insectenetende vogels bestaan en bijgevolg op dit terrein niet met hen concurreren. Blijkbaar hebben de vinken zich hier op alle mogelijke vormen van zaadeters zowel als insecteneters gespecialiseerd.

Darwin vroeg zich af wat zich op de Galapagoseilanden kon hebben afgespeeld, nadat ze als gevolg van vulkanische activiteit uit de oceaan tevoorschijn kwamen, ongeveer duizend kilometer van het vasteland. Het antwoord dat hij op deze vraag vond, is tenslotte de oorzaak geweest, dat hij zich verder intensief met de afstamming van planten en dieren ging bezighouden.

Oorspronkelijk waren de uit lava bestaande Galapagos-eilanden onherbergzaam en verlaten. De nieuwe eilanden werden door allerlei zeevogels bezocht. Ze lieten er guano achter, de verharde uitwerpselen van zeevogels met een hoog stikstofgehalte, door de guano werd de bodem bemest. Met de wind werden sporen van mossen en varens aangevoerd. Zaden met weerhaakjes werden er tussen de veren door vogels heengebracht. Momenteel nog zijn de vele houtachtige composieten karakteristieke planten voor deze eilanden. Hier kunnen *Lecocarpus*, *Macraea* en *Scalenia* worden genoemd. Er is niet veel fantasie voor nodig om in te zien, dat mossen, korstmossen, insecten, spinnen en slakken op drijfhout naar de eilanden werden getransporteerd, voorzover ze niet bij sterke wind of storm door de lucht werden vervoerd. Vervolgens kwamen kleine vogels zoals de genoemde vinken die op de hulp van zware stormen waren aangewezen. Ratten en reptielen bleken tot het gezelschap van schipbreukelingen te behoren, die hier bij een schipbreuk aan land gekomen waren.

Het was misschien maar een klein groepje vinken of wellicht zelfs een enkel paartje, dat van het vasteland op één van de eilanden terecht kwam. Deze pioniers kregen echter vaste voet aan wal en ze vonden er eerst voldoende zaden, zoals op het vasteland. Belangrijk was speciaal het feit dat vijanden vrijwel ontbraken, evenals voedselconcurrenten. Wel was er een rijk aanbod beschikbaar van zeer uiteenlopende biotopen en leefmilieus.

Toen zich uiteindelijk de insecten sterk gingen vermeerderen (eveneens door het ontbreken van concurrenten en vijanden) bleken zich ook daarvan veel soorten en vormen te ontwikkelen. Door kuststroken, bergen en diepe dalen werd

de soortvorming aanzienlijk begunstigd. Scheiding werd hierdoor immers in de hand gewerkt. Toen tenslotte de toegenomen vinkpopulatie langzamerhand de concurrentie van de soortgenoten ging voelen, ontstonden kleine gemeenschappen die zich van elkaar afscheidden. In erfelijk opzicht raakten ze geïsoleerd en gingen ze zich vervolgens specialiseren. Isolatiemechanismen bleken tot ontwikkeling te komen. Door sommige vinken werd toevlucht in de bomen gezocht, door andere op de grond. Verschillende gingen over op insectenvoeding, terwijl een klein aantal de techniek ontwikkelde om met cactusstekels voedsel uit kleine openingen te peuteren. Van tijd tot tijd waagde een paartje de vlucht naar één van de dichtbijzijnde eilanden en werd daar opnieuw stichters van een nieuwe populatie. Men is gewoon om hier van **deelpopulaties** te spreken, die later nieuwe soorten kunnen opleveren. Juist deze groepen eilanden zijn zeer geschikt voor scheiding als voorwaarde voor soortvorming. Zo zijn tenslotte de veertien vinkensoorten van deze archipel ontstaan. Momenteel vormen ze een onderfamilie van de vinken *Fringillidae*, namelijk de **Geospizini**.

Wat de Darwinvinken betreft kunnen wij tot de volgende samenvatting komen. Komt een populatie (ook als die eerst slechts uit enige pioniers bestaat) in een gebied met veel leefmogelijkheden, met geringe of totaal geen concurrentie, dan zal die na het bereiken van een zekere grootte zich splitsen in groepen of deelpopulaties.

Als gevolg van de geografische scheiding staan ze aan een verschillende selectiedruk bloot. Afhankelijk van het milieu zullen ze zich verder ontwikkelen en wel in verschillende richtingen om tenslotte een zo goed mogelijke aanpassing aan het nieuwe biotoop te bereiken. Daarmee is voorlopig aan het proces van de vorming van vele leefmilieus een eind gekomen. De splitsing van een populatie in twee of meer gemeenschappen of deelpopulaties, hun scheiding in rassen en tenslotte in zelfstandige soorten is het gevolg van een speciale selectie, die als **disruptieve selectie** bekend is. **Disruptie** is de letterlijke vertaling van verscheuring. De in verschillende richting uitgeoefende selectiedruk op verschillende plaatsen van het woongebied kan op die manier tot het vormen van verschillende soorten leiden. Wordt een maagdelijk gebied als indertijd de Galapagos-eilanden, door een populatie ontsloten, waarbij de verscheidenheid van landschappen aanleiding is tot het ontstaan van talrijke biotopen, dan heeft een zogenaamde uitstraling van afzonderlijk groepen of deelpopula-

ties plaats. Uiteindelijk leidt dit via rasvorming tot soortvorming. Het proces in zijn geheel wordt **adaptieve radiatie** of aanpassende uitstraling genoemd. Bij een rijk aanbod van werkterreinen verloopt dit proces voor een populatie soms explosief. Ook daaruit blijkt de in principe opportunistische aard van de evolutie: overal en altijd is het om het profijt, het voordeel te doen.

Ook op de Hawaii-eilanden hebben zich met grote zekerheid ook situaties voorgedaan als op de Galapagos-eilanden. Daar hebben de honingzuigers met 39 inheemse soorten dezelfde ontwikkeling meegemaakt. Door aanpassende uitstraling in de zin van werkverdeling en aanpassing zijn vruchten- en zaadeters, insecteneters en zelfs honingzuigers ontstaan met buisvormige tongen en lange gebogen snavels.

In een voortdurend veranderende wereld, toen de bossen steeds meer in droge grond (steppen bijvoorbeeld) veranderden, volgden veel planten en dieren deze veranderingen in hun eigen evolutie niet steeds in gelijke tred. Het komt wel voor dat de verandering in de biotoop een bepaalde voorsprong neemt. Onder bepaalde omstandigheden heeft de ontwikkeling van de soorten dan schoksgewijs plaats en trekt naar een inmiddels sterker veranderde biotoop met meer variaties, wat eveneens tot een aanpassende uitstraling kan leiden.

De Darwinvinken die uit de graanetende grondvink van het vasteland zijn ontstaan, zijn de volgende: Grote grondvink, middelste grondvink, kleine grondvink, grote cactusvink, cactusvink, spitsnavelgrondvink, plantenetende boomvink, grote boomvink, middelste boomvink, kleine boomvink, spechtvink, Cocoseilandvink en insectenvinkje.

usel

KALENDER 1988

De hooded-parkiet

Feitelijk is de naam "hooded" de Engelse benaming voor "gemutste" en Grzimek noemt deze ondersoort van de Geelschouderparkiet dan ook Gemutste parkiet. Neville W. Cayley beschouwt in zijn boek "What bird is that?" de Geelschouder- en de Gemutste parkiet als twee verschillende soorten. Laten wij Helmut Pinter maar volgen; deze autoriteit beschouwt ze ook als twee ondersoorten van elkaar. Het woongebied van beide subspecies ligt vrij ver uit elkaar: de Geelschouder bewoont gebieden van noordelijk Queensland, terwijl de Gemutste ondersoort domicilie heeft in het Noordelijk Territorium. De laatste bewoont hoofdzakelijk open bosland en streken met spinifex. Spinifex is een geslacht van drie soorten tweehuizige grassen, dat uitsluitend voorkomt bij onze tegenvoeters. Gewoonlijk ziet men de vogels daar in paren of in kleine groepjes. Zij foerageren op de grond, waar ze naarstig speuren naar allerlei gras- en andere zaden.

Af en toe laten de vogels een krijsend geluid horen. Wanneer de "zwartkappen" worden opgejaagd, dan vliegen ze gewoonlijk naar een in de buurt staande boom. De vlucht is erg snel en enigszins golvend.

Beide ondersoorten nestelen bij voorkeur in de enorme termietenheuvels, waarin de vogels zelf een tunnel graven. Aan het einde ervan wordt een verwijding gemaakt. Deze moet dienst doen als nestkamer, waarin de vier tot zes spierwitte eieren komen te liggen. Naar verluidt wordt, bij afwezigheid van termietenbouwsels, ook wel een holle boom als nestplaats geaccepteerd. Pinter vermeldt dat het kweken met deze parkieten erg moeilijk is en dat vanwege de "onbetrouwbaarheid" van de broedparen veel fokkers de eieren van deze parkieten laten uitbroeden door Roodrugparkieten.

Het lijkt me overbodig een signalement van deze vogels te geven: de foto spreekt voor zichzelf. Het wijfje - de pop - is aanzienlijk doffer getint dan haar heer gemaal.

Meindert de Jong

De Roul-roul 'Kwartel' (Rollulus roulroul)

Met enige tegenzin schrijf ik de naam boven dit artikel. Niet omdat ik iets tegen deze schitterende grondvogels heb, maar gewoon, omdat net zoals bij meerdere grondvogels de Nederlandse benaming niet juist is. Wat is er aan de hand? De roul-roul is geen kwartel maar een patrijs. De naam roul-roul kwartel is echter zo ingeburgerd, dat er weinig kans bestaat dat we hier nog iets aan kunnen veranderen.

Omschrijving

De roul-roul is ongeveer 25 cm groot. Het geslachtsverschil is goed te zien. De haan is overwegend blauw-zwart van kleur met een wit voorhoofd en een oranje rode kuif. Rond de ogen zit een brede rode ring en de poten zijn eveneens rood van kleur.

De hen daarentegen is groen met bruine vleugels. Ook heeft zij rode pootjes. De kop is overwegend grijs van kleur. Op de kop bevinden zich meestal een paar draadachtige veren.

Herkomst

Ze komen uit Zuidoost Azië, met name komen ze voor in Zuid Thailand, Maleisië, Sumatra en Borneo.

Persoonlijk heb ik de indruk dat er minstens een of twee ondersoorten bestaan. Er zijn er met rode poten, die meestal iets kleiner van formaat zijn, en met iets donkerder poten. Deze laatste zijn weer wat groter van stuk. Officieel zijn er geen ondersoorten bekend.

Huisvesting

De roul-roul komt in dichte begroeide, vochtige bossen voor. Dit vocht is erg belangrijk voor het in juiste conditie (soepelheid) houden van het verenpak en vooral de poten. Een droge omgeving geeft pootproblemen. De vogels kunnen dan niet op hun stok blijven zitten. In een beplante volière komen ze het meest tot hun recht. Toch is het niet zo dat ze veel ruimte nodig hebben. Ze kunnen wel in een hok van 1 x 1 meter gehouden worden, maar mooi is anders! Op de bodem brengen we een dikke laag bosgrond aan, die regelmatig vochtig gehouden moet worden. Een zitstok met de dikte van een bezemsteel, wordt op prijs gesteld want sárvonds gaan ze daar graag op. Indien ze voldoende lang nestmateriaal hebben, dan bouwen ze een dicht nest op de grond. Dit doen ze overigens ook wel in een op de grond geplaatste nestkast.

Voeding

In de vrije natuur leven ze van allerlei bessen, granen en andere zaden. Ook eten ze kleine insecten.

In de volière verstrekken we ze een mengsel van universeelvoer, tropisch zaad en tortelduivenvoer. Hierbij af en toe wat fruit en insecten.

Is de ruimte klein dan is het geven van veel insecten af te raden.

De hanen worden dan zo fanatiek, dat ze het hennetje gemakkelijk kunnen verwonden en zelfs doden. Af en toe wat groenvoer is prima. Naast het voer is water erg belangrijk. Ze zullen proberen om er met hun poten in te gaan staan. De pootjes blijven dan prima soepel, maar de drinkbak wordt een puinhoop. Vaak verversen dus!

Fokkerij

We fokken altijd paarsgewijs. Meerdere hennen worden practisch niet geaccepteerd. Niet alle éénjarige hennen gaan tot eileggen over.

Vaak wachten ze tot het tweede jaar. Het ei is vrij groot.

In een beplante, rustige kooi of volière gaan ze wel tot broeden over. Doen ze dat niet, dan zullen we met de broedmachine moeten werken.

Een normaal legsel bestaat uit 4 tot 5 eitjes en de broedtijd is ongeveer 18 dagen.

De kuikens zijn donkerbruin van kleur en

worden de eerste dagen door de hen gevoerd. Het voedsel wordt ze aangeboden net zoals de haan dat doet bij de hen. Kuikens uit de broedmachine weigeren dan ook wel eens om te gaan eten. Het beste is dan om met een pincet bijvoorbeeld mierenpoppen aan te bieden en na een paar dagen eten ze meestal wel zelf.

Een goed opfokvoer voor fazanten is goed bruikbaar. Daarnaast wat mierenpoppen en/of buffalowormen maken de zaak compleet. Te veel eiwit kan pootafwijkingen veroorzaken, dus niet te lang met de buffalowormen doorgaan!

Een temperatuur van ongeveer 30°C hebben ze gedurende langere tijd nodig. Aan het verschijnen van de oranje kuif kunnen we zien of we met een haan of hen te maken hebben.

Verschillende broedsels bij elkaar zetten geeft meestal problemen. Pikkerij tot de dood er op volgt! Laat een broedsel dus bij elkaar zitten. De ringmaat die we nodig hebben is 7 mm.

Verzorging

Een paar punten om aan te denken. Ververs het water regelmatig. Wordt het hok te nat, plaats de drinkbak dan in een grotere bak zodat het geknoeide water niet op de grond terecht komt.

Denk er aan dat de roul-roul NIET tegen vorst kan. De tenen kunnen er vrij gemakkelijk afvriezen. In de winter zullen we ze dan ook absoluut in een vorstrij verblijf moeten huisvesten.

De roul-roul is een van de mooiste patrijzen en staat bij velen op het verlanglijstje. Alvorens er aan te beginnen is het echter goed om eerst inlichtingen over het houden in te winnen. Met schade en schande wijzer worden is een dure zaak en mogen we dat ook de dieren niet aan doen. Als je ze eenmaal hebt, dan is er veel plezier aan te beleven en wij je ze niet meer missen.

Tekst en foto's Hans de Geus

COCCOTHAUSTES

Vrij vertaald betekent Coccothraustes 'kernverbreker' hetgeen in de wereld van ornithologie en vogelliefhebberij heeft geleid tot het woord kernbijter. Het zijn vogels met een opvallend grote kop en snavel. De schedel is, vergeleken bij andere vinken, 2,5 maal zo groot en 4 maal zo zwaar. Met hun zware snavel kraken ze met gemak de zeer harde pitten van o.a. kersen, pruimen en olijven.

Algemeen

Volgens Grzimek schrijft de ornitholoog Mountfort dat wertschouwkundigen hun bewondering hebben uitgesproken voor de bouw van de schedel van de appelvinken, die specifiek is gericht om met de snavel een bijzondere hoge druk te kunnen ontwikkelen. Uit elke rechte gebogen lijn van deze schedel, die verhard, gesteund en verdikt is, spreekt zijn sterkte. De kracht die vereist is voor het openbreken van kerse- en olijfpitten, is gemeent met behulp van speciale apparaatjes die een nabootsing waren van de vogelsnavel. Voor kersepitten was een kracht nodig van 27,5 tot 43,2 kg/m², voor olijfpitten 45,8 tot 68,3 kg/m². Als men die uitoefening van kracht dan ziet in relatie tot het gemiddelde gewicht van deze vogels, ongeveer 55 gram, is dat op zijn minst verbazingwekkend.

Appelvinken zijn dus echte kernbijters, laat daar geen misverstand over bestaan, maar zij zijn het niet alleen.

Maken de appelvinken deel uit van de familie Fringillidae, ook binnen de familie Emberizidae, met name in de onderfamilie Cardinalinae, zijn eveneens een aantal echte kernbijters gerangschikt, onder anderen de Pheucticus- en de Caryothraustes-soorten en in mindere mate de kardinale en de blauwe bisschoppen alhoewel de twee laatste groepen meer verwant zijn aan de kleurvinken (Passerina) en de paapjes (Sporophila).

Zoals de titel al aangeeft, wil ik mij in deze bijdrage beperken tot de appelvinken; over de andere kernbijters hoop ik u in een volgend artikel wat te kunnen vertellen.

Zoals gesteld vormen de Coccothraustes-soorten een afgeronde groep binnen de familie Fringillidae, de vinken.

Naamgeving

Ten aanzien van de wetenschappelijke

naamgeving volg ik de Checklist van Howard and Moore, maar tussen haakjes vermeld ik de benamingen zoals die naar continentale opvattingen zijn vastgesteld.

Waar het de benamingen in onze eigen taal betreft, ben ik er een voorstander van om voor deze groep consequent de naam 'appelvink' aan te houden, dus Europese appelvink, Japanse appelvink etc., en de naam kernbijter niet te bezigen. Deze laatste naamstoevoeging past naar mijn mening beter bij de in de familie Emerizidae genoemde soorten. Dit om ook in de eigen taal een duidelijk onderscheid te verkrijgen tussen beide families, de vinken en de anderen.

In ons bondsvraagprogramma voor de tentoonstellingen, is dat onderscheid eveneens gemaakt. In hoofdgroep 20, klasse 57 de appelvinken, in hoofdgroep 21 klasse 58 de kernbijters.

Levenswijze

De Europese appelvink komt tegenwoordig maar vrij zelden in ons land voor. In België is hij nog algemeen. Het is een bewoner van lichte loofbossen, met lage struiken begroeide gebieden en boomgaarden.

De uitheemse, de Aziatische en Amerikaanse soorten, zijn bewoners van bergwouden, veelal naaldbossen, en komen voor op hoogten van 3500 meter en meer. De vogels houden zich voornamelijk op in de boomkruinen. Het zijn allemaal wat plompe en trage vogels die vrij onbeholpen vliegen en dat doen met veel geruis. Ze zijn echter bijzonder slim en bij het minste of geringste onraad houden ze zich roerloos stil in het gebladerde. Dit bepaald schuwe karakter maakt het moeilijk ze te kunnen waarnemen.

Hun voedsel bestaat uit pitten van kersen, appels, pruimen, sleedoorns etc. De

vruchten rapen ze van de grond en kraken dan de pitten. Ze voeden zich ook met grote zaden, beukenootjes, insecten, voornamelijk kevers, knoppen en loten van fruit- en naaldbomen.

Jonge appelvinken worden door de oudervogels gevoerd met insecten en weke zaden.

Bij alle soorten is er in de verschijningsvorm een duidelijk verschil tussen man en pop.

De popjes bouwen het vrij omvangrijke nest op een onderlaag van twijgjes en mossen, op de zijtakken van bomen, meestal een eindje van de stam af, en soms op grote hoogten. Het nestmateriaal bestaat uit droge twijgjes, halmen en plantewortels. Het nest is komvormig en van binnen bekleed met plantaardig spinsel, wol en dierenhaar. Een legsel bestaat uit 4 tot 6 ongeveer 25 x 21 mm grote eitjes die een lichtgrijze, blauwgrijze tot blauwgroene schaal kleur hebben en getekend zijn met donkerbruine tot zwartachtige vlekjes, spatzen, krasjes en haaltjes. Die haaltjes doen sterk denken aan de fijne tekening die je op de eitjes van de gorzen aantreft; de "schrijver-eitjes".

Alleen de popjes broeden. Soms wordt ze daarbij wel eens door het mannetje afgelost maar dit is meer zelden dan regel. Het broedende popje wordt door het mannetje op het nest gevoerd. De broedduur bedraagt 12 tot 14 dagen. Jonge appelvinken dragen een wit dons kleed en hebben een bont gekleurde mond- en keelholte. Tegen een blauwachtige achtergrond steken het donkere keelgat en de roodachtig omrande tong duidelijk af. De punten van de snavel zijn aan de binnenkant geel tot oranjegeel.

Beide oudervogels voeren de jongen en als die jongen dan zo'n veertien dagen oud zijn verlaten ze het nest. Ze zijn dan zeker nog niet vliegvlug en ze verblijven

ysel

APPELVINKEN

dan ook meestal die eerste dagen op de takken in de buurt van het nest en goed verscholen tussen het groene gebladerte. Ze worden als ze eenmaal het nest hebben verlaten, nog geruime tijd, twee tot drie weken of nog wat langer, door de beide oudervogels gevoerd waarbij overigens wel de vader het meest actief is, zeker als het popje inmiddels weer aan een nieuw nest is begonnen.

Buiten de broedtijd leiden de appelvinken een min of meer zwervend bestaan; meestal in kleine groepjes. Sommige soorten zakken tegen de winterperiode af naar lager gelegen dus wat warmer gebieden. Tegen het voorjaar vormen zich dan weer de paartjes en leven beide partners in zeg maar een eigen gebied.

Over het algemeen is de zang van de appelvinken van niet zo gek veel betekenis, althans niet waar het de melodie betreft. Het volume is goed, dat wat ze ten gehore brengen klinkt vrij hard en eerlijk gezegd zeker niet hinderlijk.

In de volière

Appelvinken blijken bij de vogelliefhebbers niet eens zo erg in trek te zijn. Ze worden relatief weinig gehouden. Nu weet ik wel, de in Europa voorkomende soort is voor ons passé, maar er blijven dan altijd nog wel een aantal soorten die we wel mogen houden. Met de meeste soorten is er ooit wel eens met succes gekweekt, alhoewel dat kweken niet zo gemakkelijk gaat, je moet er in elk geval wat geduld mee hebben.

Niettemin, ze zijn in volières heel goed te houden en ook hier weer geldt dan, mits die volière maar echt ruimte biedt en rijkelijk is beplant met vooral denne- en sparreboompjes. In zo'n zelfde ruimte kunnen dan ook wel andere soorten van gelijke grootte worden gehouden, alhoewel het toch altijd raadzaam is om de zaak, vooral in het begin, goed in de gaten te houden.

Zijn er verschillende gevallen bekend waar het popje in een doodgewoon kanariekastje tot nestbouw en broeden is gekomen, hun voorkeur gaat dan wel uit naar een door groen omgeven en zo hoog mogelijk gelegen plaats. Vandaar de noodzaak tot beplanting. Het is wellicht mogelijk om in voorkomende gevallen zelf al wat voorbereidend werk te ver-

richten door op zo ideaal mogelijke plekken in de boompjes met een klein stukje gaas een platformpje te creëren waarop dan wat takjes en halmen worden vastgelegd.

Als er tussen beide vogels een goede verstandhouding heerst, hetgeen zich uit in regelmatig snavelcontact, het zogenaamd symbolisch voeren, dan mag je verwachten dat de vogels in broedstemming zullen komen. Aan het begin van die periode kun je dan zien dat de man pogingen in het werk stelt om het popje te verleiden. Hij zet daarbij kop- en borstveren op, maakt knikkende bewegingen en laat de vleugels hangen. Als het popje gunstig op dat baltsvertoon reageert, volgt vrij snel de paring.

Het bouwen van een nest is een taak voor het popje. De man houdt zich meestal op in de nabijheid en laat veelvuldig van zich horen. Hij gedraagt zich dan toch wat onrustig. Tijdens dat het popje de eieren bebroed bezoekt hij haar regelmatig en brengt ze wat snavelkost. Dat doet hij ook de eerste dagen als de jongen er zijn. De pop geeft dan het voedsel aan die jongen door. Enkele dagen later worden de jongen ook direct door de man gevoerd en hij blijft dat doen tot ze geheel zelfstandig zijn.

Als voedsel geven we een goed mengsel wildzangzaden aangevuld met wat grovere zaadsoorten zoals zonnepitten, saffloorpitten, gebroken mais, tarwe en haver. Daarnaast zijn tal van andere producten zeer geschikt als bijvoedsel zoals lijsterbes, rozebottel, appel, loten en vruchtknoppen van fruitbomen, het groen van onkruiden etc. De jongen echter worden in eerste instantie alleen met dierlijk voedsel en geweekte zaden grootgebracht. Het is dus van groot belang dat in die periode voldoende levend voedsel voor ze aanwezig is. Meelwormen, mierenpoppen, larven van de wasmot, kleine sprinkhanen, kevertjes etc. etc.

Hoe groter de voedselkeuze, hoe groter ook de kans op een geslaagde kweek. Geleidelijk aan gaan de jongen als van-

zelf weer over op het zaadmenu en als ze daarvan zelf voldoende opnemen, kunnen we ze als volwassen vogels beschouwen.

Uiteraard voorzien we de eigen kweek appelvinken van een passende voeding; ringmaat 3.5 mm. Het is afhankelijk van de groei van de jongen wanneer we ze die ring aanschuiven. Vanaf de vierde of de vijfde dag kan dat het beste bekeken worden. Het is overigens wel verstandig om de aluminium ring eerst zwart te maken of te omhullen met een stukje ventielslang, zodat die niet opvalt. Net als alle vinkachtigen, houden de oudervogels het nest zo lang mogelijk schoon en als de ring dan zou opvallen gaat die er gegarandeerd uit, of er nu een jonge vogel aanzit of niet.

Vooraf tijdens de broedtijd gunnen we de vogels zo veel mogelijk rust. Hun schuwe gedrag eist dat. Bij elke storing verlaat de pop haar nest en houdt zij zich elders schuil. Daarna keert zij evenwel weer snel naar het nest terug, maar als zulks veelvuldig voorkomt doordat de omgeving duidelijk te onrustig is, zou dit best wel eens nadelig kunnen zijn voor een succesvol verloop.

In ons klimaat gedijen appelvinken best goed. Ook in hun natuurlijke omgeving zijn ze wel wat gewend. Niettemin dienen we er wel voor te zorgen dat de volière ze een goed beschut plekje biedt.

De soorten

Europese appelvink, *Coccothraustes coccothraustes*

Verspreiding en ondersoorten: *C.c.coccothraustes*, Noord en West Europa, West Azië, Noord Afrika; *C.c.bursyi*, Noordwest Afrika; *C.c.nigricans*, Oekraïne, Noord en Zuid Iran; *C.c.humii*, Centraal Rusland, Noordwest India; *C.c.japonicus*, eiland Sakhalin, Japan, Oost China en eiland Bonin. De onder-

usel

De

Europese appelvink jong

Europese appelvink man

Japanse appelvink mannen

ose/

De /

Chinese appelvink pop

Mexicaanse appelvink

Europese appelvink pop

Chinese appelvink man

ose/

De/

soorten vertonen enige verschillen in verschijningsvorm.

Signalement: 17 cm. Kop lichtbruin, vanaf de ogen rondom de snavel een heel smalle zwarte band naar onder uitlopend op een geheel zwarte keel. Nek grijs, rug donkerbruin, vleugels en staart zwart-achtig, op de vleugels een witachtige vrij brede spiegel uitlopend in blauw. Staartpunt is wit. De onderzijde is zacht wijnrood tot lichtbruin. In het voorjaar is de snavel blauwgrijs, in de winter licht hoornkleurig. Het popje is duidelijk valer en doffer van kleur.

Chinese appelvink, *Coccothraustes (Eophona) migratorius*.

Verspreiding en ondersoorten: **C.m.migratorius**, Noord Korea en Oost China; **C.m.sowerbyi**, Oost China.

Signalement: 17-20 cm. Gehele kop zwart evenals de vleugels en de staart. Een smalle grijsachtige halsband vormt de scheiding tussen het zwart van de kop en de bruine tot roodbruine bevedering van de verdere boven- en onderzijde. Flanken roestbruin, boven- en onderstaart dekveren wit. Op de vleugels een witte vlekkelig aandoende tekening. Snavel geel aan de basis blauwgrijs en met een zwarte punt. De pop is matter van kleuren en de kopbevedering is grijszwart tot grijsbruin in plaats van zwart.

Japane appelvink, *Coccothraustes (Eophona) personatus*.

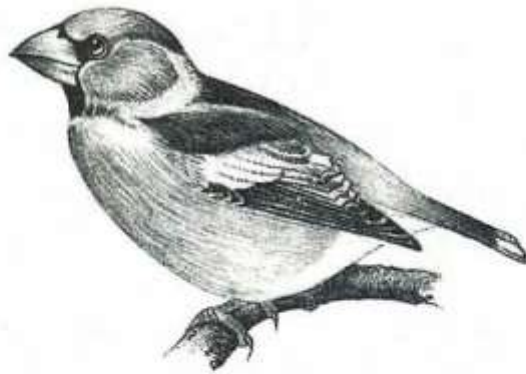
Verspreiding en ondersoorten: **C.p.personatus**, Noord en Zuid Japan, Oost China; **C.p.magnirostris**, Noordoost Azië.

Signalement: 24 cm. Bovenkop en keel glanzend zwart evenals de vleugels en staart. Nek en rug grijsbruin, stuit en bovenstaartdekveren meer grijs zo ook de hals en de borst. Buik en onderstaartdekveren witachtig, flanken grijs. Op de vleugels bevindt zich een vrij klein wit vlekje. Snavel geel tot oranjeachtig zonder zwarte punt. Het popje heeft een grijsbruine kop. Kin en keel zijn grijs en is over het geheel valer van kleuren.

Zwartgele appelvink, *Coccothraustes (Mycerobas) icteroides*.

Verspreiding: Afghanistan tot Noord India. Geen ondersoorten.

Signalement: 22 cm. Gehele kop, kin en keel dof zwart evenals de vleugels en de staart. De overige bevedering is citroengeel. De pop is aan de kop en de rest van de bovenzijde donkergrijs. Stuit en bovenstaart dekveren roodachtig bruin, vleugels en staart zwart, borst grijsbruin, buik lichtbruin. Snavelkleur van man en pop neigt naar olijfachtig groen.

Gele appelvink, *Coccothraustes Mycerobas) affinis*.

Verspreiding: Pakistan tot West China, Noord Birma. Geen ondersoorten. Signalement: 22 cm. Lijkt erg veel op de zwartgele appelvink. Het geel van de gele is echter warmer van kleur en het zwart is dieper. De snavel is eveneens geel. Daar waar de man zwart is, is de pop donkergrijs waarbij vleugels en staart het donkerst zijn. De rest van de bovenzijde is meer olijfgroen van kleur, de onderzijde olijfgel.

Himalaya appelvink, *Coccothraustes (Mycerobas) melanozanthos*.

Verspreiding: Pakistan tot West China, Thailand. Geen ondersoorten. Signalement: 22 cm. Kop, kin, keel, borst, nek en rug zwart, onderrug geel en bestreept. Onderborst, buik en flanken geel. Vleugels en staart zwart. Op de vleugels een vijftal witte vlekjes. De pop is valer en heeft een grijsachtige wenkbrauwstreep. Zij is op de geelkleurige borst bestreept. Snavel blauwgrijs.

Witvleugel appelvink, *Coccothraustes (Mycerobas) carniciceps*.

Verspreiding en ondersoorten: **C.c.carniciceps**, Pakistan tot West China; **C.c.speculigerus**, Noordoost Iran tot Pakistan.

Signalement: 22 cm. Een overwegend zwarte vogel. Alleen de buik en de onderen bovenstaartdekveren zijn geel. Op het vleugeldek een geelgroenachtige band. Vleugel- en staartpennen zijn olijfgroen omzoomd. Op de vleugels een vrij grote en opvallende witte spiegel. Snavel is zilvergrijs. De pop is over het geheel genomen meer grijs van kleur.

Canadese appelvink, *Coccothraustes Hesperiphona) vespertinus*.

Verspreiding en ondersoorten: **C.v.vespertinus**, Centraal en Oost Canada, Noordoostelijke Verenigde Staten van Amerika; **C.v.brooksi**, West Canada en de zuidwestelijke staten van Amerika; **C.v.montanus**, West en Zuidwest Mexi-

co. Wordt ook wel avondkernbijter genoemd.

Signalement: 19-20 cm. Een overwegend gele tot geelgroene vogel. Voorhoofd geel uitlopend tot een wenkbrauwstreep. Stuit, buik, flanken en onderstaart geel. Schedel zwartbruin, buitenste vleugelpennen en staart zwart, de middelste slagpennen en hun dekveren wit. De snavel is in de winter creme en in de broedperiode geelbruin van kleur. De pop is geelgrijs op de kop en zij heeft geen geel voorhoofd noch gele wenkbrauwstreep.

Mexicaanse appelvink, *Coccothraustes (hesperiphona) abeillei*.

Verspreiding en ondersoorten: **C.a.abeillei**, Zuid en Centraal Mexico; **C.a.pallidus**, Noordwest Mexico; **C.a.saturatus**, West Mexico; **C.a.cobanensis**, Zuid Mexico en Guatemala.

Signalement: Gehele kop, de handpennen, de staart en bovenstaart dekveren zwart. Rug groengeel, binnenste slagpennen en hun dekveren witachtig grijs. Hals en onderzijde geel. Snavel zilverachtig tot creme. De pop is alleen op de bovenkop tot in de nek zwart. Kopzijden en rug olijfvachtig grijs. Keel grijsgeel en de rest van de onderzijde olijfgel tot olijfbuin.

Litt.: Birds of Mexico, Les Oiseaux de Chine, Birds of India and Pakistan, Birds of the World-Howard and Moore, De Vogelwereld AOB en Onze Vogels.

Tekst: Cees van Berkel

Foto's: Ton de Bruijn en Cees Scholtz/v. Os

De

usel

KWEEKERVARINGEN MET DE INDISCHE NONPAREIL

Begin februari 1987 gelukte het mij om aan eigen kweek Indische nonpareils te komen. De Gouldamadinen waren weg en om weer wat kleur terug in de volière te krijgen schafte ik de nonpareils aan. Ze vormden overigens altijd al een uitdaging voor me, vooral ook omdat ze niet zo gemakkelijk te houden en te kweken zijn.

De vogels die ik kocht behoorden tot de nominaatvorm, *Erythrura prasina prasina*. Een beschrijving kan ik wellicht weglaten, elke prachtvinkliefhebber kent ze. Naast de exemplaren met een roodkleurige buik heb je er ook met een geelkleurige buik. De vogels komen voor op de eilanden Java, Sumatra, Malakka en in Indochina.

De drie paar die ik aanschafte, bracht ik onder in een binnenvolière van 2 x 2 meter en 2.30 meter hoog. Die vlucht sluit aan op een buitenvlucht van 2 x 2 meter en 1.80 meter hoog. In die buitenvlucht is wat struikgewas geplant en groeien er grassen. In hetzelfde verblijf zijn ook gehuisvest 2 koppels roodkop papegaaiamadinen en enkele veelkleuren mannen. Als de buitentemperatuur boven de 15 graden Celsius is, krijgen de vogels gelegenheid ook de buitenvlucht in te vliegen maar s'avonds dwingen we ze weer naar binnen te gaan vooral ook om nestbouw buiten te voorkomen.

De binnenruimte wordt constant op een temperatuur van ongeveer 22 graden Celsius gehouden.

Robiller schrijft dat nonpareils onderling nogal vechten en dat is ook mijn ervaring. Wanneer men er zorg voor draagt dat elke vogel een apart beschut zitplaatsje heeft, zoals je die ook vaak ziet in de vluchtjes voor jonge kanaries, dan zijn veelal de schermutselingen minder. Met andere vogels bemoeien de nonpareils zich niet of nauwelijks.

Als hoofdvoedsel geef ik de nonpareils gemengde tropenzaden, zachtvoer en gekiemde paddi. Het zachtvoer bestaat uit 50 gram spitszaad, 50 gram tropenzaad, 24 uur in water en daarna goed uitspoelen en laten uitlekken.

Tekst: P.J. Majer
Foto's: A. de Bruijn en P.J. Majer

Daar doorheen gaat dan 50 gram parkieten opfokvoer, 70 gram universeel en 50 gram Cédé eivoer. Door te mengen ontstaat er een kruimelige massa.

Eind juli begon een van de nonpareils mannen voor het eerst te baltsen. Dat baltsvertoon is best interessant. De man vliegt regelmatig naar het popje van zijn keuze, vangt aan met zingen en voert tegelijkertijd hooggestrekte bewegingen

uit. Daarna richt hij de staart wat op en begint daarmee dan heel snel heen en weer te bewegen. Gekijktijdig strekt hij zijn bovenlijf met de kop overdreven in de hoogte en pendelt steeds heen en weer. Ook met zijn kop gaat hij dan regelmatig zijwaarts heen en weer. Is de pop ook in broedstemming, dan voert ze spontaan dezelfde bewegingen uit, synchroon met de man. Dit duurt soms vrij lang. Echte paringen heb ik nooit gezien en deze

De
sel

moeten dan ongetwijfeld in het nest plaatsvinden.

Het nest wordt in halfopen nestkastjes gebouwd. Van boven hangt dan het materiaal veelal buiten de nestkast. Dat nestmateriaal bestaat voornamelijk uit hooi en kokosvezel. De vogels vliegen als het ware van onderaf het nest in. Gelijk kolibries dat doen, staan ze even voor het nest stil in de lucht om dan ineens snel naar binnen te vliegen.

Een legsel bestaat meestal uit 4 tot 6 eieren. De vogels broeden erg vast en de broedduur bedraagt ongeveer 13 dagen. Meestal waren er 3 of 4 eieren bevrucht en die kwamen dan ook uit. Echt op stok gekregen heb ik er maar gemiddeld 2 of 3 per broedsel.

Het eerste broedsel wat ik ervaarde, ging overigens helemaal mis. De ouders voerden de jongen uitsluitend met gekiemde paddi en dat bleek niet voldoende door ze verwerkt te kunnen worden. Bij het volgende broedsel verstrekte ik veel vogelmuur en toen ging het goed. In de winter, als het onkruid niet of nauwelijks is te vinden, geef ik ze sla of andijvie en ook dat nemen ze graag op.

Als er jongen zijn, hoor je na ongeveer 3 dagen al wat bedelgeluidjes uit het nest. Als ze zo'n zes dagen oud zijn, liggen ze meestal met volle kroppen in het nest. Nestcontrole is zonder probleem toe te passen. Als de jonge nonpareils ongeveer 10 dagen oud zijn, ring ik ze en om en nabij de 23e dag vliegen ze uit. Ze zijn heel snel en goed op de vleugels maar aan-

vankelijk wel erg schrikachtig. Heel vaak vliegen ze dan oudere soortgenoten achterna en bedelen ze net zo lang om voedsel tot ze het krijgen.

Bij het ouder worden van de jonge mannen, zie je hetzelfde als bij de gouldamadines. Ze luisteren dan heel aandachtig met gestrekte hals, naar het zingen van de oudervogels. Als de 'voorzinger' dan wegvliegt wordt hij door de jonge vogel hardnekkig achtervolgd en als er dan inmiddels al weer jonge vogels van een volgend broedsel in het nest liggen geeft dat toch wel bezwaren. Toch heb ik ze tot op

heden steeds bij de oudervogels gelaten. Uiteindelijk leven ze van huis uit ook in groepen.

De plaats van de nestkasten is niet zo belangrijk, dat kan zijn van 40 cm boven de grond tot bijna tegen het plafond. Ik heb ook wel eens een nestje gehad dat op de grond in een hoopje hooi was gemaakt.

Afsluitend wil ik zeggen dat Indische nonpareils niet eens zulke moeilijke vogels zijn. Je moet alleen er voor zorgen dat ze in de voor hen juiste omstandigheden worden gehouden.

Onkruidzaden

Wat valt er te oogsten

De Paardebloem

Deze plant levert een van de meest geliefde onkruidzaden bij onze gevleugelde Europese vrienden.

Haar goudgele bloemen zien we gedurende en tussen de twee hoofdbloeitijden n.l.: april/mei en augustus. Als de goudgele bloem uitgebloeid is sluit de bloemknop zich om het zaad en zaadpluis te vormen. Voordat de zaadknop zich opent om zijn zaad te verspreiden moeten we hem oogsten, de knop kenmerkt zich dan door het witte pluiseinde. Door met open vingers te oogsten kunnen op korte tijd vele knoppen vergaard worden.

- Oogsttijd: hoofdoogsttijden in mei en augustus
- Vindplaats: weiden en bermen
- Vogels: sijs, kneu, groenling, putter, geelgors, goudvink, barmsijs, kanarie, enz. enz.
- Bijzondere eigenschappen:
  - werkt bloedzuiverend
  - werkt gunstig tegen leveraandoeningen.
  - van het paardebloemzaad wordt algemeen beweerd dat zij de broeddrift stimuleert!

Kleurkanaries

De standaardeisen in praktijk

Zilverisabelpastel

Bij de zilverisabelpastel is het pigment (eumelanine) door de pastefactor zo ver gereduceerd (verminderd) dat er van bestreping geen sprake meer is. Zo ontstaat er dan een vloeiend rugdek met een zachte zeer lichtbruine indruk. Dit bruin is phaeomelanine hetgeen ook in borst, flanken en beginnend boven de snavel, zichtbaar moet zijn. Ook de vleugel- en staartpennen moeten zeer lichtbruin van kleur zijn niet te licht (opgebleekt) of te donker. Met andere woorden, als men een zilverisabelpastel bekijkt dan moet men een lichtbruine vogel zien waarvan de egaliteit van het bruin op rug, borst en flanken alsmede in vleugel- en staartpennen een geheel vormt. De bijkleur is dominant wit waardoor wel een storende aanslag op schouders, vleugels en eventueel staart kan ontstaan. Dit is fout. Minimale aanslag is wel toegestaan maar liever niet. Voor zowel tentoonstellings- als kweekvogels geldt dat ze een lichte schimmelfactor moeten hebben.

Kweekadvies

A) Zilverisabelpastel man maal isabel pop waarvan de gele bijkleur zeer zacht is. Zeer te letten op de egaliteit van het bruin; beide ouervogels mogen geen bestreping laten zien. Ook is een voldoende bruin pigment in borst en flanken van belang. De mannen uit deze pa-

ring zijn allemaal split voor pastel; de poppen zijn pastel. Men kweekt zowel zilver en isabel mannen als zilver en isabel poppen.

B) Ook de paring isabelpastel man maal zilverisabel pop behoort tot de mogelijkheden maar denk daarbij wel aan het bezit van een zachte geelfactor. Voorkom eventuele aanslag op de bevedering van de jongen.

C) Zilverisabel man split voor pastel maal isabelpastel pop. Hieruit kweekt u ook split mannen voor pastel in zilver en geel, alsmede zilver en isabelpastel mannen en poppen en zilver of isabel poppen.

D) Zilverisabelpastel man maal zilverisabelpastel pop. Deze paring is niet aan te bevelen om twee redenen. Pastel maal pastel zou vogels op kunnen leveren die pastel zijn maar te licht van tint en twee maal de dominantwit factor kan zoals u weet een dodelijke (lethaal) werking hebben op de kiemcel. Zijn de pastellen te licht van tint dan kan men een partner zoeken die te veel bruin laat zien om dan

de goede pastefactor weer wat op te halen. Borst en flanken mogen niet te wit zijn.

Veel voorkomende fouten

Pigment: Rugdek te streperig en/of niet vloeiend. Vleugel- en staartpennen te donker of te licht in verhouding tot het rugdek. Geen of weinig lichtbruin over het geheel. Bijkleur: zilvertint op borst en onderlichaam niet zuiver van kleur. Storende aanslag op schouders en/of vleugel- en staartpennen. Zilvertint te blauwachtig. Te zwaar schimmel op rugdek. Bijkleur op flanken, dijen en onderlichaam en/of borst te licht.

Voor wat betreft de tentoonstelling zijn de poppen het meest geschikt. De mannen zijn meestal te streperig en bezitten te weinig vloeiend lichtbruin, hetgeen vaak vooral op de borst en boven de snavel tot uiting komt.

Piet Verduut

Door vogels

In de maand mei

Het raapzaad is tegenwoordig een cultuurgewas geworden. In het wild tref je hem soms nog op braakliggende terreinen.

Deze van 25 tot 75 cm grote plant wordt gekenmerkt door haar grote gele bloemen.

De vruchten bestaan uit lange peulen met daarin de zaadjes.

Diverse Europese vogels zijn hier verzot op. Het raapzaad wordt onrijp aan de vogels aangeboden.

Oogsttijd: mei t/m juli.

Vindplaats: omgeving van landbouw-

gronden en op braakliggende terreinen. Vogels: groenling, kneu, sijs, Europese kanarie.

door Fr. Pijnen

Raapzaad

Volière van de maand

Toen ik in 1978 besloot een volière te bouwen tussen de overdekte kippenren en een tuinhuisje (7 meter), heb ik niet geweten waar dat zou eindigen.

Ik wist toen ook niet aan wat voor een mooie en interessante hobby ik begon. Reeds het jaar daarop bouwde ik er een gedeelte voor en had een (gedeeltelijk open) volière van ± 15 m en maakte ik van de kippenren een kweekruimte van ± 10 m.

Door steeds te veranderen en oud materiaal te gebruiken, kwam ik er spoedig achter dat je zo het ongedierte in huis haalde. Verzakkingen en daardoor kieren voor muizen, muggen en natuurlijk ook bloedluis.

Dit alles natuurlijk niet bevorderlijk voor de kweek en de gezondheid van de vogels. Medio maart van dit jaar de knoop doorgehakt en alles tegen de vlakke

Eerst een betonvloer van 8 cm gestort over de gehele open ruimte 3 x 18 m, en de bouw kon beginnen. De gehele bouw

is opgetrokken in Durox blokken 7 x 25 x 50 cm en afgedekt met eternite golfplaten met enkele stukken doorzichtige platen voor het licht achterin.

De binnenkant glad afgesmeerd en de buitenkant bekleed met p.v.c. (geen onderhoud meer). Het glas staat in een in de blokken geslepen sponning, dus ook daar geen onderhoud.

Aan de voorkant ook nog enkele ont-luchtingsroosters (mugdicht).

Op de foto van links naar rechts, eerst het raam en ingang van het tuinhuisje annex werkplaats van 4,5 x 2,75 m, binnenmaats.

De volgende drie ramen zijn 3 aparte kooien, samen ± 14 m met daarachter een loopgang met welke met deuren toegang geeft tot de werkplaats en de andere ingang.

Raam vijf is van de kweekruimte 6,1 x 2,75 m die nog 3 m achter de garage is, op de foto niet zichtbaar.

Dan nog een foto van het interieur van de kweekruimte met 36 kweekkooien voor kanaries. Geheel de bouw is flink geïsoleerd en dicht tegen ongedierte.

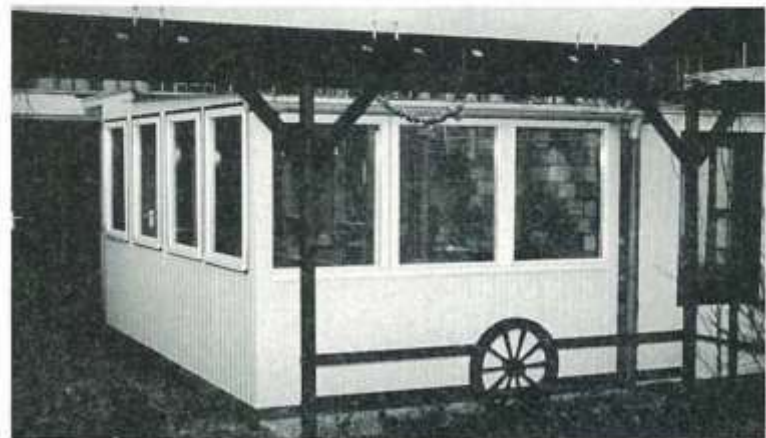
Natuurlijk ook water en overal verlichting en stopcontacten voor eventueel verwarming (dit het meest voor mijzelf) met een radiatorkacheltje.

Nu ik zit te schrijven (eind november 1987) zit ik al te popelen dat de winter vlug voorbij mag zijn en dat ik dan kan gaan kweken in mijn nieuwe verblijf.

W.C. van Waterschoot, Sas van Gent.

Foto's 3 t/m 5 zijn ons toegestuurd door **R. de La Ruelle** uit Axel. Hij schreef daarbij het volgende:

Ik was al enkele jaren in het bezit van een volière welke was ingedeeld in twee

vluchten, maar dat stond mij toch niet aan. Bij het regelmatig bezoeken aan andere liefhebbers, gaf ik mijn ogen goed de kost en de zaken die ik goed vond werkte ik thuis uit. Na ongeveer twee jaar had ik de in mijn ogen ideale voliëre op papier en ging ik aan de slag. Na eerst het oude bouwsel te hebben afgebroken, behalve dan de spouwmuur op de erfscheiding en de gemetselde fundering, maakte ik van geïmpregneerde balkjes van 5 x 5 cm een nieuw geraamte. Vervolgens werd het geheel betimmerd met pvc schroten. Het dak werd 2 meter plat en 3 meter schuin aflopend. Het geheel besloeg een oppervlakte van 3 x 5 meter

en was binnenwerks 2 meter hoog. In deze ruimte bouwde ik vijf vluchten van 1 x 2 meter en daarvóór een gang van 80 cm breed. Voor elke vlucht kwam een raam van 80 x 100 cm uitgevoerd in merantie en met dubbel glas. Via de voederluiken van de vluchten, verstrek ik vanuit de gang de vogels hun voedsel. Bovendien bouwde ik aansluitend een kweekruimte van 4.50 x 2 meter, uitgevoerd in steen en hout, met een plat dak en volledig geïsoleerd. De vloer is betegeld en de wanden en het plafond met

gipsplaten betimmerd. Deze ruimte wordt verwarmd door middel van een gasgevelkachel en de verlichting bestaat uit twee TL-Buizen en een schemerverlichting. In de kweekruimte staan 30 broedkooien opgesteld die elk 40 x 40 cm groot zijn, alsmede 3 zogenaamde babyvluchtje van 40 x 40 x 120 cm en een kleine vlucht van 40 x 80 x 200 cm. Ik kweek voornamelijk kanaries en zebra-vinken. Daarnaast houden we nog een aantal kleine tropen.

CONVERGENTIE

door prof. dr. Anthonie Stolk

De kolibries Trochilidae die wij als levende juwelen kennen, komen zonder uitzondering in Amerika voor. De meer dan driehonderd soorten waarvan nog zo'n honderdvijftig plaatselijke ondersoorten bekend zijn, komen vooral in tropische streken voor, met uitzonderingen die enerzijds Vuurland bereiken en anderzijds Alaska en Canada. Ze worden zowel op grote hoogte aangetroffen als in de droge lage landen.

In Afrika worden de kolibries door de nectarvogels vertegenwoordigd, die wel sterk op de kolibries lijken zonder het in werkelijkheid te zijn. Zo wordt hun plaats in Australië door de honingvogels ingenomen en door een klein aantal honingzuigers Meliphagidae in Hawaii. Alle blijken ze tot de levensvorm **honing- of nectarzuigende vogels** te behoren, die als bestuivers van bloemen belangrijk zijn en met het oog daarop ook wel **bloemenvogels** worden genoemd. Dergelijke vogels komen in het totale bouwplan of in de bouw van bepaalde organen overeen, alsmede in hun gedrag en een deel van de lichamelijke functies. Dit verschijnsel is als **convergentie** bekend: de ontwikkeling van een gelijksoortige eigenschap vanuit ongelijke uitgangseigenschappen. Letterlijk vertaald betekent de term **samenkomen**.

Steeds zien wij dat soortgenoten altijd de sterkste rivalen van elkaar zijn doordat ze binnen hetzelfde biotoop vrijwel precies dezelfde eisen aan de omgeving stellen. Ook hier blijken er verschillende mogelijkheden te zijn om uiterst sterke concurrentie en concurrentie in het belang van de soorten tot elke prijs te vermijden. Door territoriumvorming kan de beschikbare ruimte van een soort worden verdeeld. Gewoonlijk richten territorium-

verdediging en agressie zich slechts tegen soortgenoten en de natuurlijke selectie begunstigt de sterkste territoriumbezitters. In dit opzicht is de natuur zo hard als een spijker. Bij sociale diersoorten werkt op overeenkomstige manier het bestaan van een rangorde. Niettegenstaande deze verzachtende omstandigheden wordt de concurrentie voortdurend harder en kan men elkaar op deze manier in het geheel niet meer uit de weg gaan. In zo'n geval kan zich een verloop ontwikkelen zoals wij die als concurrentie tussen verschillende soorten kennen. Er is echter een verschil omdat het hier alleen om één enkele soort gaat. Bij een overbevolking van het specifieke biotoop kan zich een klein groepje van de totale populatie afscheiden en in de loop der tijden via mutaties of sprongvariëaties, nieuwe combinaties en natuurlijke selectie niet alleen zelfstandig worden, maar zelfs een nieuw biotoop vormen. Het proces van vorming van een nieuwe soort is daarmee op gang gekomen. De daarvoor benodigde af te leggen weg is echter wel lang en gaat goed beschouwd eigenlijk eindeloos door. Eén ding is zeker dat zonder dit eerste begin de voortgang tot de onmogelijkheden zou moeten worden gerekend.

usel

De

De standaard ze

Masker en keelstippen:

Het masker is helder, diep en breed, versierd met zes op onderling gelijke afstand geplaatste grote ronde keelstippen, waarvan de buitenste gedeeltelijk overdekt zijn door de basis van de wangvlek. De stippen moeten in overeenstemming zijn met maskerbreedte en diepte.

Wangvlekken:

Grijs.

Keelstippen:

Zwart.

Algemene lichaamskleur:

Rug, stuit, borst, flanken, buik en lendestreek, glanzend grijsgroen.

Tekening:

Op wangen, achterhoofd, nek en vleugels, zwart en scherp omlijnd op een gele ondergrond.

Staart:

Lange staartpennen zwart. Secundaire staartpennen zwart-geel-zwart geblokt.

De bruine druppelastrilde, ook wel Monteiro astrilde genoemd, *Clytospiza monteiri*, 13 cm, komt voor in Noordoost Zaire, West Oeganda en de Centraal Afrikaanse Republiek. Er is nooit een groot aanbod van deze vogels geweest, in 1985 was er voor het eerst een eigen kweek vogel van de soort te zien, maar het is kennelijk bij dat ene kweekresultaat gebleven. In 1987 werd de soort voor het eerst weer aangeboden en heb ik een tweetal koppels gekocht, waarvan 3 vogels al op kleur, één pop moest nog door de jeugdruï, dus daar had ik een vogel aan die zich waarschijnlijk goed aan gevangenschap zou aanpassen. Een vriend die ook twee koppels gekocht had, heeft mijn vogels tijdens mijn vakantie opge-

Een staaltje grasparkieten

er de grijsgroene grasparkiet het volgende:

Keurtechnische aanwijzingen.

Daar de kleurnuances tussen licht, midden en donker grijsgroen niet altijd duidelijk te onderscheiden zijn, worden grijsgroene vogels, allen met de aanduiding "grijsgroen", gekeurd. De keurmeester (en de kweker) dienen er echter rekening mee te houden, dat er in de grijsgroene kleur, nuanceverschillen bestaan. Het licht grijsgroene laat het carotenoïdebezit duidelijker uitkomen en gaat naar het mosterdkeurige toe, dit is niet het geval bij midden en donker grijsgroen, daar is het grijsgroen harder en donkerder. Vanzelfsprekend is de kleur bij de vogels met de dubbele donkerfactor dan ook nog wat harder en donkerder dan bij de vogels met één donkerfactor. Zowel bij licht, midden als donker grijsgroen moet de kleur egaal zijn en zonder grijze vlekken op borst en buik. Een te grijsachtig grijsgroen is fout, dat wijst op een aanzienlijke reductie van het gele carotenoïde in de baarden en haakjes. Het opmerkelijke verschil met de normale groene is het verschil in kleur van de wangvlek, deze is grijs in plaats van violet. Bij sommige

exemplaren zien we echter wangvlekken met een blauwe waas. Hoewel dat laatste niet gestraft wordt, wijst het op een zwakkere werking van de grijsfactor. Over het algemeen zal de lichaamskleur van de grijsgroene met een blauwachtige wangvlek iets harder van kleur zijn, hetgeen niet gewenst is.

Grijsgroen is één van de bekendste kleurslagen bij de grasparkiet. We zien ze op bijna alle tentoonstellingen. Ze verschillen eigenlijk alleen maar van grijzen door de aanwezigheid van gele kleurstof in de bevedering (carotenoïde). De problemen die in het vorige artikelje over grijs zijn geschreven gelden daarom ook voor grijsgroen, met dit verschil dat waar grijzen te blauw van kleuren kunnen zijn, grijsgroene in dat geval een te "groene", een te "harde" kleur tonen. De benaderingswijze in de kweek om deze fouten te verbeteren kan dezelfde zijn.

Daarnaast kunnen grijsgroenen een variatie tonen in het bezit van gele kleurstof in de bevedering. Bij lutino's en dominant bonten is dit goed zichtbaar, de kleur kan variëren van licht, flets geel tot diep geel.

Hoewel minder direct zichtbaar kunnen we dit ook bij grijsgroen waarnemen. Vogels met te weinig gele kleurstof (carotenoïde reductie) zijn grijs van kleur, vooral de uiteinden van de veren gaan naar grijs over. Om deze fout in de kleur te verbeteren moeten we naar compensatie zoeken. Er moet voor een dergelijke vogel een partner worden gezocht die in ruime mate geel bezit in de lichaamsbevedering. Een mooie fel gekleurde lichtgroene of grijsgroene die wat geel doorschijnt in de lichaamsbevedering. Selectie bij de jongen moet dan de rest doen. De vogel op de afbeelding heeft mooie forse keelstippen, het geel van het masker kan echter tussen de stippen en eronder wat verder doorlopen. Het lichaam is te plomp, de vogel zit te diep doorgezakt op de stok.

De kop is mooi rond en naar alle kanten gewelfd met een goed naar binnen geplaatste snavel.

Tekst: Arie Versluis.
Foto: Gerard Horst.

De Bruine druppelastrilde.

vangen en in september hebben we 4 koppels samengesteld. Die van mij heb ik in langgerekte broedkooien, 200 bij 60 cm geplaatst, mijn kennis bracht ze onder in grote vluchten van 200 bij 120 bij 200 cm, samen met enkele andere astrilden.

Tot broedresultaten is het nog niet gekomen, maar mocht dat wel gebeuren, we houden u op de hoogte.

Van nature leven de vogels in droge savannegebieden, waar ze meestal op de grond of in lage struiken vertoeven. Volgens Robiller zijn ze in het wild moeilijk te observeren, ze komen nooit in groepen voor en vliegen doen ze alleen laag bij de grond. In verband met die levenswijze

heb ik ze die langgerekte broedkooien gegeven.

Het zijn vrij schuwe vogels die meteen wegduiken in de bussels brem die ik als nest- en schuilgelegenheid heb opgehangen. Ze laten daarbij hun alarmkreet horen, een vrij hard tek-tek-tek geluid. De man laat regelmatig en vanaf een vaste plaats zijn zang horen, het klinkt niet onaardig en er zitten stukjes in die wel wat lijken op de zang van een rietzanger. Vooral in de ochtend- en avonden is de vogel te horen.

Wat de voeding betreft zijn het geen moeilijke kostgangers, tropenzaad, trosgierst, eivoer vermengd met gekiemd zaad, mierepoppen, meelwormen, alles wordt opgenomen. Voorlopig behandel

ik ze maar als mijn rode druppels. Dat zijn vogels die ook een groot deel van de dag op de bodem doorbrengen, de bruine zijn alleen wat nieuwsgieriger. Of ze net als de rode ook op de grond baltsen weet ik nog niet, ik heb nog niets gezien wat op een balts leek.

Volgens Robiller maken ze wel gebruik van nestkasten en maken ze een groot nest, leggen 4 eieren, beide vogels broeden.

Voor de beschrijving verwijs ik naar de foto, bij de man zien we een rode vlek onder de snavel, bij de pop een vuilwitte. Jonge vogels zijn fletser van kleur.

Tekst: M. Aussems
Foto: A. de Bruijn

Japanse nachtegalen als pleegouders

Zo lang wij vogels houden zullen ons bepaalde gebeurtenissen steeds weer verbazen. Zo ook hetgeen ik deze keer ondervond.

In onze parkvolière, waar een gevarieerde collectie vogels is ondergebracht, bevindt zich ook een koppel nachtegalen. Dat zij zich er prima thuis voelen bleek wel, want al spoedig werd in detop van een conifeer een mooi korvormig nest vervaardigd, waarin 3 eitjes werden gelegd. Ze trokken zich niets aan van de wandelaars, die dagelijks voor de volière stonden te kijken, maar bleven beurtelings trouw op het legsel broeden.

Na zo'n 13 dagen werd ik toch wel nieuwsgierig, vooral ook vanwege de aanwezigheid van de grotere vogels, zoals Kardinalen en Glansspreeuwen.

Bij de nestcontrole, waarbij ze onder hevig protesterend gekwetter toe zagen, bleek er een jong te zijn en nog maar één ei, het andere ei of jong was nergens te bekennen.

Toen ik naar de Purperglansspreeuwen keek, leek het of ze wilden zeggen: dat was een lekker hapje, maar toch zou het ook kunnen dat de nachtegalen zelf de ouders waren en het hadden weggewerkt.

Het leek mij toch wel jammer als de rest van het legsel ook verloren ging, en plotseling dacht ik er aan dat de nachtegalen thuis (die reeds eerder jongen hadden groot gebracht) ook zaten te broeden op twee eitjes, waarvan een onbevrucht en de ander, naar later bleek, afgestorven. Ik heb het eitje en het jong uit de parkvolière in mijn hand genomen en ben er gauw mee naar huis gefietst en bij de toekomstige pleeg-ouders gelegd.

De volgende dag waren er twee jongen. Zodra ik weer afstand nam, ging de pop weer op het nest en tot mijn verbazing, iets wat ik nooit eerder had waargenomen van nachtegalen, de man ging met gespreide vleugels op de pop zitten en angstig staarden ze mij aan, alsof ze zegen wilden: je neemt ons deze jongen niet meer af.

Het ging verder allemaal prima.

Als de oudivogels op de tak, waaraan zich het nest bevindt, wipten, gingen de kleine kopjes direct omhoog en werd het voedsel in de bekjes gedeponneerd.

Iedere dag daarna kwamen de kopjes hoger boven de nestrand uit. Na zo'n 7 dagen, ze hadden toen de ogen al geopend, heb ik ze geringd.

Het voedsel geeft bij dit stel in het geheel geen problemen. Fruit-eivoer-universeel, rui gemaakt met appel, een stukje vochtige cake, aangevuld met wat meelwormen, die ze in z'n geheel aan de jongen gaven. Iedere keer na het voeren werd er gewacht tot de jongen hun ontlasting deden, dat werd dan opgepikt en ingeslikt, zodoende bleef het nest keurig schoon.

Nu ik dit schrijf zijn de jongen geheel bevederd en zullen over enkele dagen uitvliegen. Wel wat voorbarig, zult U misschien wel zeggen, maar aangezien het voorgaande keren ook goed ging, zie ik het echt wel zitten.

Japanse nachtegalen als pleegouders is

wat overdreven uitgedrukt, omdat het eigenlijk een kwestie was van omwisselen, zij het dat er wel al een jong aanwezig was. Maar een ding kunnen wij toch zeker stellen, probleemvogels zijn het echt niet meer, er is met een beetje meer aandacht en voedselaanvulling, prima mee te kweken. En overigens is het zo, ondanks dat de meeste vruchten- en insectenetende vogels als rovers worden omschreven, de nachtegalen dit maar zelden doen. Ze zijn een aanbeveling waard vanwege hun levendige nieuwsgierigheid, bijzondere tekening en aantrekkelijke zang.

En al lijken ze soms wat schuw, met geduld kan men ze zover krijgen, dat ze een meelworm uit de hand komen pikken.

Piet Buijsman.

Belevenissen met de Elegantparkiet

Neophema elegans

Na verschillende jaren ervaring met tropische en vruchten- en insectenetende vogels, wil je er wel eens iets anders bij en er werd besloten tot de aanschaf van Elegantparkieten.

Het is niet verwonderlijk dat er gekozen werd voor deze soort, want er zijn eigenlijk alleen maar pluspunten over deze vogels te vermelden.

Ondanks hun weinig opvallende kleuren zijn het sierlijke (elegante) vogels, die erg verdraagzaam zijn, ook tegenover de kleine tropen, en van de eventuele groenaanplant wordt maar heel weinig vernield. Het geslacht *Neophema*, waartoe ook de Elegant behoort, is eigenlijk de enige soort kromsnavel die men altijd zonder problemen in een gemengde collectie tropen kan houden, mits men het wel bij één koppel houdt van deze groep. Alleen het "sexen" van de soort die ik gekozen had kan nog wel eens wat problemen geven. Gebleken is dat het onderlinge kleurverschil erg kan variëren. Het gegeven dat er twee varianten zouden zijn, lijkt toch wel op enige waarheid te berusten.

Dat veel geduld dan vaak een goede zaak is, zal U nu wel duidelijk worden, want toen ik in november 1983 een stel(?) Elegantparkieten aanschafte, kon ik nog niet weten dat mijn geduld zo op de proef gesteld zou worden. Nadat de vogels zo'n twee jaar in een vlucht zaten, (die zich op de zolder in mijn schuur bevindt), leken ze nog steeds niets voor elkaar te voelen en het vermoeden dat ik twee mannen had werd steeds sterker. Er werd een afspraak gemaakt met een bekend neophemakwerker, waarvan ik de vogels kocht en deze gaf mij direct de toezegging ze eventueel te ruilen.

Na samen nogmaals tot de conclusie te zijn gekomen dat het wel een stel moest zijn, was het besluit, dezelfde vogels toch weer mee naar huis te nemen en er werd besloten ze in een ander verblijf te plaatsen.

Ze verhuisden naar een binnenvolière, 5 x 5, waarin zich diverse tropische vogels bevonden, met daarnaast een buitenvolière, 10 x 1,5. Vooral in deze buitenvolière verbleven ze graag en ze leken

ook meer belangstelling voor elkaar te krijgen.

Toen ik mijn binnenverblijf enige tijd observeerde, zag ik tot mijn verbazing dat een van de eleganten in het kleine nestkastje van de zilverbekjes probeerde te komen, wat uiteraard niet lukte.

Er werd een parkietenblok, 20 x 20 x 30, naast geplaatst en de bodem van het blok werd voorzien van vermolmde houtresten en wat zaagsel.

Al spoedig werd het blok aandachtig geïnspecteerd door beide vogels en na enkele dagen vond ik op de grond het licht van kleur zijnde zaagsel, het donkere vermolmde hout werd er niet uitgegooid.

Toen ik, wegens ziekte, na twee weken mijn vogelverblijf weer betrad, viel het direct op dat er maar een Elegantparkiet was. Even was de schrik groot maar van korte duur. Nadat het broedblok was geopend bleek dat de pop reeds op 3 eieren zat te broeden en ze leek me aan te kijken alsof het de gewoenste zaak van de wereld was.

8 december 1985 was het 6e ei gelegd en naar later bleek waren ze allen bevrucht. Nadat er zo'n 19 dagen door de pop gebroed was, hoorde ik een zacht gepiep vanuit het blok en toen de pop voorzichtig iets opzij werd geschoven bleek ik in het bezit te zijn van mijn eerste jonge Elegantparkiet.

Niets bijzonders, zullen velen van U misschien zeggen, maar is het tenslotte niet zo dat de belevenissen met iedere soort weer anders is en dat dit juist onze hobby zo boeiend maakt?

Om dan weer verder te gaan met de familie Elegant, want dat is het tenslotte geworden, 5 donzige jongen, het 6e ei was afgestorven.

Het bleek dat beide vogels voorbeeldige ouders waren, want de jongen werden goed gevoerd. Dit gebeurde overigens alleen door de pop, die op haar beurt weer voedsel verkreeg van de man. Verstrekt werd o.a. een goed mengsel zaad voor grote parkieten, aangevuld met gekiemde zaden, eivoer, geweekt uitgeknepen witbrood, en wat appel.

De jongen groeiden prima en reeds na 10

dagen kon ik de eerste ringen (4 mm) en 2 januari was ik in het bezit van 5 geringde jongen, hetgeen al veel voldoening geeft. Maar dat je er dan nog lang niet bent en pas tevreden kan zijn als de jongen vliegen, is bekend. Dit gebeurde 23 januari. Het is een fascinerend gezicht, de familie te zien rondvliegen en deze eerste 5 jongen in het prille jaar 1986 waren een stimulans om met veel enthousiasme verder te gaan; ervaringen op te doen met weer andere soorten om kweekresultaten te behalen, want vooral dat laatste moet onze doelstelling zijn als vogelliefhebber.

Elegantparkiet

Neophema elegans.

Vermeend ondersoort *Neophema cartesi*.

Lengte 25 - 27 cm. Hoofdkleur: groen, buikkleur - olijfgel - oranje-achtig vlekje tussen de poten. Bij TT-vogels behoort de ultramarijnblauwe voorhoofdsband vanaf de snavelinzet tot iets achter het oog door te lopen.

De poppen zijn over het algemeen wat smaller en de onderzijde is niet zo helder-gel. De grote vleugelveren van de man zijn zwart, die van de pop bruin.

Verspreiding: Zuidelijk en centraal West Australië, ze leven op grote open plekken tussen de wouden en vertoeven veel op de grond.

Als basisvoedsel is aan te bevelen het parkietenzaad z.z., hetgeen in de wintermaanden aangevuld kan worden met wat zonnepitten.

De
ysel